

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 196

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Preborno 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, torek 29. avgusta 1939

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Popoln preobrat v mednarodni krizi

Videti je, da vojne ne bo

Mirovni predlogi so že pripravljeni

Pogajanja med Rimom, Londonom, Parizom in Varšavo že tečejo — Italijanski in angleški predlogi za mir

NEW YORK, 29. avg. Diplomatski korespondent ameriške agencije »International News Service« javlja iz Londona: Sporedno z ukrepi angleške vlade, ki so bili predani kancelarju Hitlerju v obliki note danes ponoči, tečejo med Rimom, Londonom, Parizom in Varšavo pogajanja o dveh kompromisnih predlogih, ki bi

bili osnova za vsebino pogajanj na mednarodni konferenci velesil, ki naj se skliče, da uredi ne samo nemško-poljski spor, ampak uredi in reši sklop vseh spornih problemov med prizadetimi velesilami. Pojavila sta se dva predloga. Eden s strani Chamberlaina, drugi pa od strani Mussolinija.

CESTA V ZGOLJ PROMETNE SVRHE. CESTA OSTANE V SUVERENOSTI POLJSKE.

5. TO CELOTNO STANJE BO GARANTIRANO OD VSEH VELESIL UDELEŽENK MEDNARODNE KONFERENCE.

6. NE OZIRAJE SE NA TE NOVE GARANCIJE OSTANEJO GARANCIJE VELIKE BRITANIJE IN FRANCIJE REPUBLIKI POLJSKI V POLNI VELJAVI.

Mussolinijev mirovni predlog

PREDSEDNIK ITALIJANSKE VLADE JE SESTAVIL SLEDEČI PREDLOG ZA UREDITEV POLJSKO-NEMŠKEGA SPORA:

1. VLADO V GDANSKU IZVAJA REICHSSTATTHALTER.

2. DRŽAVLJANSKE PRAVICE V GDANSKU SO ENAKE ONIM V NEMCIJI.

3. NEMCIJA IZVAJA KONTROLO NAD GDANSKIM V POGLEDU CARINSKEGA REŽIMA ZA DOBO 10 LET.

4. NEMCIJA IN POLJSKA IZVAJATA KONTROLO NAD PRISTANISKIM REŽIMOM VSAKA PO POLOVICI.

5. POLJSKA DOVOLI PREKO KORIDORJA EKSTERITORIALNO CESTO NEMCIJI. CESTA IMA NA VSKA STRANI PAS OZEMLJA, KI JE POD NEMSKO SUVERENOSTJO.

6. TO STANJE GARANTIRAJO ŠTIRI VELESILE, ZBRANE NA MEDNARODNI KONFERENCI, KI NAJ SE TAKOJ SKLIČE.

Chamberlainov mirovni predlog

ANGLEŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK CHAMBERLAIN JE SESTAVIL MIROVNI PREDLOG O REŠITVI NEMŠKO-POLJSKEGA SPORA, KI SE V GLAVNIH OBRISIH GLASI:

1. GDANSK IN DEL OZEMLJA OKOLI GDANSKA, T. J. TERITORIJ SEDANJEGA SVOBODNEGA MESTA, OSTANE ŠE NADALJE SVOBODNO MESTO. POLJSKA IN NEMCIJA BOSTA IMELI SKUPNO VARSTVO, KONDOMINIJ, NAD NJIM.

2. OBLIKA VLADE SVOBODNEGA MESTA GDANSKA JE AVTONOMIJA.

3. POLJSKA IN NEMCIJA IZVAJATA KONTROLO NAD CARINAMI IN REŽIMOM V PRISTANIŠČI SVOBODNEGA MESTA GDANSKA VSAKA NA POLOVICO.

4. PREKO POMORJA, T. J. »KORIDORJA«, JE DOVOLJENA NEMCIJI

Kaj je angleška vlada sporočila v Berlin

Odločna vsebina angleške note, ki je bila izročena danes ponoči kancelarju Hitlerju

LONDON, 29. avg. Reuter. Angleški veleposlanik v Berlinu sir Neville Henderson je imel včeraj dopoldne štiriurno konferenco s Chamberlainom in lordom Halifaxom. Popoldne je bil na seji vlade, ki je trajala 50 minut, nato pa se je ob 17. odpeljal z letalom v Berlin. Z letalnice Tempelhof je šel najprej v angleško veleposlaništvo, kjer se je sestal s francoskim veleposlanikom Coulondrom. Nato je šel k kancelarju Hitlerju, ki ga je sprejel

v prisotnosti von Ribbentropa ob 22.30. Konferenca je trajala poldrugo uro. Sir Henderson se je nato odpeljal na angleško veleposlaništvo ter takoj telefoniral v London. Nemško propagandno ministrstvo je izdalo komunike, v katerem pravi, da bo angleška vlada prejela pismeno Hitlerjev odgovor. Po konferenci je Hitler sprejel več ministrov, med njimi tudi Göring in Hessa.

SE SVET NE MORE POVRNITI, DOKLER TRAJAJO MOBILIZACIJE, KONCENTRACIJE ČET IN DOKLER SE NE IZVAJA KONTROLA NAD RESNIČNOSTJO URADNIH VESTI. VLADA NJ. VEL. KRALJA JE PODVZELA IN SE PODVZEMA VARNOSTNE UKREPE V DO SEDAJ ŠE NEVIDENIH IZMERAH IN JIH NE MISLI PREKLICATI, DOKLER SE NE BO IZVEDLA DEMOBILIZACIJA, RAZOROŽITEV IN KONTROLA VESTI. VLADA NJ. VEL. KRALJA NE MORE SMATRATI KOT OSNOVO ZA KAKRŠNA KOLI POGAJANJA TAKOJŠNJO IZROČITEV GDANSKA IN KORIDORJA. VENDAR UPA, DA S TEM DEJSTVOM VRATA ZA POGAJANJA ŠE NISO ZAPRTA IN JE VLADA NJ. VEL. KRALJA RADA PRIPRAVLJENA SPREJETI VSAK PROTIPREDLOG VLADE TRETJEGA RAJHA ZA MIRNO REŠITEV SPORA. VENDAR PA JE TREBA POPREJ USTVARITI MIROLJUBNO OZRAČJE, PROSTO VSAKIH GROŽENJ, POSTAVLJANJ PRED GOTOVA DEJSTVA IN PO DEMOBILIZACIJI, RAZOROŽITVI IN KONTROLI VESTI.

3. TA DOKUMENT JE VLADA NJ. VEL. KRALJA PREDLOŽILA V OBVESTITEV PREZIDENTU USA ROOSEVELTU, MUSSOLINIJU, VLADAM BRITANSKIH DOMINIONOV, FRANCIJI IN POLJSKI. — VLADE DOMINIONOV, FRANCIJE IN POLJSKE SO BESEDILO TE NOTE, PREDEN JE BILA ODPOSLANA VLADI TRETJEGA RAJHA, V CELOTI ODOBRILE.

Hitlerjev odgovor že v Londonu

LONDON, 29. avg. Ob treh zjutraj je bila še podana možnost dveh alternativ: ali Nemčija udari na Poljsko, ali pa da odgovori angleški vladi na njeno noto. Nemčija je na noto odgovorila.

LONDON, 29. avg. Nemški kancelar Hitler je predal angleškemu veleposlaniku siru Nevileu Hendersonu noto nemške vlade, ki je odgovor na britansko noto od sinoči. Sir Henderson je že tekom dopoldneva odletel s Hitlerjevim odgovorom v London.

LONDON, 29. avg. Kakor javlja »Inter-

national News Service«, smatrajo dobro poučeni diplomatski krogi Londona, da bosta seji spodnje in zgornje zbornice danes popoldne prav kratki in da bo Chamberlain podal vsebino tako angleške kakor nemške note. V slučaju negativnega odgovora Nemčije pa bo parlament sklenil generalno mobilizacijo.

NOV VOJAŠKI MINISTER V USA
WASHINGTON, 29. avg. Hayas. Sirjo se govori, da bo državni podtajnik vojaškega ministrstva kmalu imenovan za vojaškega ministra.

Energična vsebina angleške note

NEW YORK, 29. avg. Ameriška agencija »International News Service« javlja: Naš evropski diplomatski dopisnik Mr. Hilman je izvedel za vsebino angleške note, ki jo je včeraj ponoči veleposlanik

Henderson izročil Hitlerju in Ribbentropu. Poleg note je izročil še Chamberlainovo osebno pismo. Nota glasi v glavnem:

»VLADA NJ. VEL. KRALJA VELIKE BRITANIJE OPOZARJA VLADO TRETJEGA RAJHA ZA PRIMER, ČE SE IZKAŽE, DA NI MOGOČE REŠITI SPORA MED NEMCIJO IN POLJSKO NA MIREN NAČIN, NA SLEDEČE:

1. VLADA NJ. VEL. KRALJA NE IZVAJA IN NE MORE IZVAJATI NA VLADO REPUBLIKE POLJSKE NOBENEGA PRITISKA PRI IZVAJANJU NJENE SUVERENE POLITIKE.

2. VLADA NJ. VEL. KRALJA PONOVO OPOZARJA VLADO TRETJEGA RAJHA NA PRAVILNO PODPISANO BESEDILO ANGLEŠKO-POLJSKE ZAVETNOSTNE POGODBE, ZLASTI NA DOLOČILA, KI PRAVIJO, DA BO VENA LIKA BRITANIJA V SLUČAJU DIREKTNEGA ALI INDIREKTNEGA NAPADA NA ŽIVLJENJSKE INTERESE POLJSKE SLEDNJI NEMUDOMA PRISKOČILA ZA VSAK RAZPOLOŽLJIVIM SREDSTVI NA POMOČ. ZLASTI PA OPOZARJA VLADA NJ. VEL. KRALJA NA DEJSTVO, DA JE ODLOČITEV O TEM, KDAJ SO TI INTERESI OGROŽENI, IZKLJUČNO V ROKAH POLJSKE. TAKO VELIKA BRITANIJA, KAKOR VSI NARODI, VKLJUČNO NEMŠKEGA, SI ŽELIJO MIR. DO VZPOSTAVITVE MIRNIH IN NORMALNIH ODNOSAJEV PA

Slovaki poklicali Nemce na pomoč

Proglas Tisa, predsednika slovaške vlade, na narod — Slovaki se bodo rame ob ramenu z Nemci borili proti Poljski — Spopad na poljski meji

BRATISLAVA, 29. avg. PREDSEDNIK VLADE TISO JE NASLOVIL V IMENU SLOVAŠKE VLADE NA NAROD NASLEDNJI APEL: »V ZAŠČITO NEODVISNOSTI IN NEOGROŽENOSTI NAŠE MLADE SLOVAŠKE DRŽAVE OD STRANI POLJSKE, NA OSNOVI DOGOVORA O ZAŠČITI IN DOPOLNITVI SPORAZUMA, ZAKLJUČENEM MED NEMČIJO IN SLOVAŠKO REPUBLIKO, SO POSLANE NA SLOVAŠKO DRŽAVNO OZEMLJE NEMŠKE ČETE, KI SE BODO V PRIMERU POTREBE RAME OB RAMENU BORILE Z NAŠO HRABRO SLOVAŠKO VOJSKO NA MEJAH NAŠE DRŽAVE PROTI SOVRAŽNIKU POZIVAMO PREBIVALSTVO, DA POZDRAVI NEMŠKE ČETE KOT PRIJATELJE, KI NAM NUDIJO VSAKO POMOČ.«

BRATISLAVA, 29. avg. 150 poljskih vojakov pod vodstvom častnika je prekorajlo slovaško mejo, Hlinkova garda jih je zajela. Častnik je bil ustreljen.

Maribor, 29. avgusta.

V nadaljevanju programa kongresa „Svetovne akademske zveze za mir, svobodo in kulturo“ v Parizu je bilo predavanje s temo „Demokracija v prosvetnem delu in pogledi univerzitetnih oblasti“, o kateri je govoril predsednik čilenske študentske zveze M. Barrios.

Sprejeta je bila tudi važna deklaracija združenih balkanskih delegacij (podpisnice: Albanija, Bolgarija, Grška, Jugoslavija, Rumunija), v kateri te delegacije, strnjene zlasti v sedanji dobi ob istih vitalnih interesih, izražajo svojo solidarnost v skupnem delu. Neodvisnost in svoboda balkanskih narodov ni mogoča brez ozkega sodelovanja z demokratičnimi silami, zato mora biti Balkanska zveza važen element v novem bloku kolektivne varnosti. V sličnem smislu je bila tudi podana deklaracija delegacij študentske Male antante, ki živi dalje kljub tragediji CSR.

Petek zvečer, 18. avgusta, je priredila kitajska delegacija banket vsem delegacijam v kitajski restavraciji „Lotus“. Kot da bi se človek za par prijetnih uric preselil na Daljni vzhod... Po radiu se je vršil prenos govora kitajskega prosvetnega ministra Čan Li Fu-ja iz Cunkinga, v katerem je izrazil svoje iskrene želje kongresu ter govoril o aktivnosti kitajske mladine in akademikov, združenih v obrambi svoje narodne nezavisnosti.

Poslednji dan kongresa, 19. avgust, je bil posvečen bodočemu delu Svetovne akademske zveze, potem ko so bile prečitane deklaracije britanske, arabske ter francosko-sirijske delegacije v prid izboljšanju položaja v Arabiji in Siriji. Poleg tega so spregovorile še francoska, birmanska in poljska delegacija.

Glavni odbor Zveze ter pododbor za pomoč španskim študentom je sklenil potrebne mere, da se podpro pobegli in izgnani študentje. Prav tako se bo započela mednarodna študentska akcija za pomoč Kitajski. Razen tega so padli predlogi običajnih delovnih smernic za novo poslovno dobo.

Popoldne se je konstituiral novi odbor, v katerega je bil ponovno izvoljen kot glavni tajnik J. Klugmann. Tudi Jugoslovani smo v novem odboru zastopani po N. Saviću.

Pred koncem zadnjega sestanka smo čuli še eno resolucijo: o sodelovanju jugoslovanskih in bolgarskih akademikov, ki je prav tako bila živahno aklamirana, zlasti od slovanskih delegacij: mar ni ta zveza nam najbližja in hkratu najpotrebnejša?

Kongres je zaključil francoski delegat Moreau, ki se je vsem navzočim pristržno zahvalil za solidarni nastop, ki nam bo akademikom omogočil realizacijo naših ciljev in življenjskih interesov.

V smislu velikih tradicij revolucionarne Francije smo umestno izbrali kot kraj kongresa Pariz, v katerem nas upajo naši pariški kolegi kmalu zopet videti.

V nedeljo so napravile delegacije izlet v zgodovinski Fontainebleau, medtem ko nas je včeraj povabil čilenski poslanik g. Marin na popoldanski kaktavil, kot prijeten zaključek kongresa.

Tako je izzvenel ta sestanek akademikov iz vseh strani sveta v lepo manifestacijo demokratske misli in obrambo proti napadalnim režimom, ki zastrupljajo današnjo atmosfero Evrope in Skrajnega vzhoda. Student-

ŠVICARJI NA MEJAH

BERN, 29. avg. Pri zasedbi švicarskih mej sodeluje 80 do 100.000 mož.

BELGIJSKA NEVTRALNOST

BRUSELJ, 29. avg. Kralj Leopold je sprejel francoskega in angleškega veleposlanika, ki sta ga zagotovila o spoštovanju belgijske nevtralnosti. Ministrski predsednik Pierlot je sprejel oba veleposlanika, nadalje pa še nemškega, italijanskega in poljskega. Vlada nima namena izdati novih ukrepov za vojaško obrambo.

NEMŠKE IN ITALIJANSKE LADJE ZAPUŠČAJO ČRNO MORJE

LONDON, 29. avg. Nemške in italijanske ladje, ki so v romunskih vodah in na Črnem morju, so dobile ukaz, da se takoj vrnejo domov.

Chamberlainovo pismo Hitlerju

NEW YORK, 29. avg. Drugi dokument, ki ga je sir Neville Henderson danes ponoči izročil kancelarju Hitlerju, je osebno pismo angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina Hitlerju. V tem pismu Chamberlain izraža upanje na mirno rešitev spora, poudarja pa z vso odločnostjo garancije Velike Britanije Poljski in dejstvo, da bo Velika Britanija držala svojo besedo. Čeprav je ta dokument zasebno pismo, je v njem izraženo nena-
vadno dejstvo, da ga je odobrila v celoti polna seja angleške vlade. Za to pismo je izvedel tudi francoski veleposlanik v Berlinu Coulondre, ki ga je takoj sporočil francoski vladi.

Zbližanje med USA, Anglijo, Francijo, Japonsko

Zedinjene države bodo posredovale v sporu med Tokijem, Londonom in Parizom — Nova japonska vlada bo naklonjena angleškim in francoskim interesom na Daljnem vzhodu

BERLIN, 29. avg. DNB. »Völkischer Beobachter« komentira odgovor Hitlerja Daladierju in pravi med drugim, da se ne more iznebiti misli, da je ta odgovor napravil globok vtis na francoski narod, ki mora priznati, da od spora med Nemčijo in Poljsko ne preti nevarnost Franciji. Kljub temu pa nadaljuje Francija z obkroževanjem Nemčije, zato mora računati z močnim odporom nemškega naroda, ki bo branil svoje pravice. »Berliner Börsenzeitung« pravi, da je položaj, ki ga izživata Anglija in Francija, silno napet, tako v političnem kakor vojaškem

pogledu. Poljska vedno bolj jači svoje vojaške priprave, ki so očitno ofenzivne narave. 80 milijonov Nemcev ne more trpeti, da takšno stanje še nadaljuje.

RIM, 29. avg. Hitler in Mussolini sta imela včeraj več telefonskih razgovorov. V Italiji se opaža že nervoznost, vendar narod še upa, da se bo posrečilo Mussoliniu, da ne bo Italije zavlekel v vojno.

RIM, 29. avgusta. Italijanski listi predstavljajo situacijo kot zelo resno. Milijoni oboroženih ljudi so na Visli, ob Renu, v Karpatih in na drugih mejah. Železniške, zračne, pomorske in telefonske zveze so

skoro popolnoma prekinjene med glavnimi evropskimi silami, ki so vse v vojni psihozi. V Italiji napeto pričakujejo odgovora vodje Rajha Hitlerja brit. premijeru Chamberlainu na izjavo slednjega v Dolnem domu.

ITALIJANSKE PRIPRAVE

RIM, 29. avg. Italijanski kralj, ki je bil na počitnicah blizu francoske meje, je nenadoma neznano kam odpotoval. V Rimu so v teku včerajšnjega dneva uredili vse potrebno za zaščito proti napadom iz zraka.

Opozicija proti Rooseveltu popušča

WASHINGTON, 29. avgusta. V tukajšnjih krogih je napravilo silen vtis dejstvo, da se je Roosevelt odločil, da tudi pri Stalinu posreduje za mirno poravnavo v evropskem sporu. Udeležencem kongresa za mir »Pax romana« je poslal Roosevelt poslanico, v kateri pravi med drugim: »Treba je, da v duhu stalno mislimo na mir. Potrebno je, da gojimo vero, da bo kljub vsem prenapetostim razumna misel za arbitražno poravnavo, prej kakor z orožjem.«

WASHINGTON, 29. avgusta. Havas. Besedilo sklicanja kongresa na izredno zasedanje je pripravljeno. Treba mu je le še podpis Roosevelta, čim bi evropska kriza dosegla neodstranljiv višek. Splošno mnenje je, da bo kongres v tem primeru šel z Rooseveltom in prožil Franciji ter Angliji splošno pomoč v primeru vojne in sicer tako, da se Amerika dejansko vojne ne bi udeležila. Prevladuje še vedno mnenje, da bo zakon o nevtralnosti, ki ga je Roosevelt odbil, vseeno sprejet.

WASHINGTON, 29. avgusta. Vojni minister je armado, ki brani Panamski kanal, ojačil za 24.000 mož.

NEW YORK, 29. avgusta. Vodja republikanskega izolacijskega bloka, ki je pobijal Rooseveltove zakone o nevtralnosti na zadnjem zasedanju kongresa, je sklenil spremeniti svoje stališče. »New York Herald«, ki piše o tem, naglašja dalekosežno važnost tega stališča.

Po Hitlerjevem odgovoru Daladierju

pravi nemški tisk, da 80 milijonov Nemcev ne more dalje trpeti, da se takšno stanje nadaljuje.

WASHINGTON, 29. avg. Havas. Tu ne prikrivajo zadovoljstva, da v novo nastalem položaju lahko pride do sodelovanja med Japonsko, Anglijo in Francijo. Pomočnik zunanjega ministra Samner Welles je sprejel danes ameriškega veleposlanika v Tokiju in Londonu. Razgovori so se gibal o vprašanjih Evrope in Daljnega vzhoda. V političnih krogih ugotavljajo, da je vlada Zedinjenih držav zelo ugodno razpoložena do zmerne vlade, ki bi naj se imenovala v Tokiju. Nesporazumi med Tokijem in Washingtonom sicer

obstajajo, posebno zaradi Kitajske, kjer interesirana Amerika terja politiko odprtih vrat. Toda, čim bo smatrala Japonska za koristno, da se približa Zedinjenim državam, bo vlada teh rada posredovala za prijateljsko zbližanje Japonske, Anglije in Francije.

TOKIO, 29. avg. Listi spominjajo kot kandidate za novega ministrskega predsednika bivšega ministra Satoha, ki je bil prej poslanik v Franciji in Sigenici, bivšega japonskega poslanika v Londonu. Za ministrske kandidate naštevajo med dru-

je so pokazali vso identičnost svojih interesov in obenem dokazali, da se dobro zavedajo svoje važne vloge v vseh življenjskih oblikah svojega naroda. In — ali se tega ne bi morali zavedati zlasti mi, Jugoslovani in posebej — Slovenci? Pričujoči kongres

nam najbolje dokazuje aktivnost in gibanje univerzitetne mladine, ki mora odprtih oči zreti na dogodke, ki se vrte zlasti danes čisto vpraj s filmsko brzino in ki prinese s sabo tako težka razočaranja... Marij Šubie.

gimi tudi bivšega predsednika vlade Hirono in bivšega ministra Kavarado. Nova vlada naj bi tedaj usmerila svojo politiko na zbližanje s Francijo in Anglijo.

PODMORNICE SO DVIGNILI

LONDON, 29. avgusta. Podmornice »Thetis«, ki se je potopila z 99 mornarji na krovu, so včeraj vzdignili in vlekli proti obali 12 kilometrov. Tur di Američani so vzdignili svojo podmornico »Squalus« na površino.

HOLANDSKA NEVTRALNA

AMSTERDAM, 29. avg. Kraljica Vilijmina je izdala proglas na narod, v katerem pravi, da bo Holandska v vsakem primeru ostala nevtralna.

PODPORA RODEZIJE ANGLIJI

LONDON, 29. avg. Parlament Južne Rodezije je izrekel polno podporo Angliji. V Britanski Gvineji so podvzeti vsi ukrepi za primer vojne.

VPOKLICI V LITVI

RIGA, 29. avg. Litva je poklicala pod zastavo nekaj letnikov

Dr. Vladimir Maček o svobodi in demokraciji

BEOGRAD, 29. avg. Na prošnjo je dal dr. Maček beograjskim novinarjem ob prihodu v prestolnico naslednjo kratko, pa značilno izjavo:

»OPUSTITE BESEDE. PRIŠLI SMO SEM, DA TUDI NEKAJ NAPRAVIMO. VIDIM, DA JE VES BEOGRAD ZA SPORAZUM SRBOV IN HRVATOV. RAZEN TEGA VIDIM, DA PRIČAKUJE OD TEGA SPORAZUMA SRBSKI NAROD DEMOKRATSKO SVOBODO ZA VSO SRBIJO. BODITE PREPRIČANI, DA BOM VSE SVOJE SILE VLOŽIL V TO, DA TUDI SRBSKI NAROD NE BO V SVOJEM PRIČAKOVANJU RAZOČARAN.«

Snoči se je dr. Maček vrnil v Zagreb, kjer bo danes v prostorih nekdanjega hrvatskega sabora zgodovinska seja hrvatskega narodnega predstavnštva. Ban hanovine Hrvatske, dr. Šubašić je na Bledu že prisegel. Pri tem je bil odlikovan z redom Jugoslovanske krone I. stopnje. — Jutri se bo dr. Maček vrnil v Beograd, kjer bo prva seja novega ministrskega sveta.

Poljska je hladnokrvna, pripravljena na vse

Vsa Poljska je militarizirana, zaupa v pomoč demokracije — Oster protest v Berlinu — Odločitev je v Hitlerjevih rokah — Poljska terja zase — Vzhodno Prusijo — Šest mrtvih v Gdansk, sedem žrtev bombne eksplozije v Tarnovu

VARŠAVA, 29. avg. V vsej Poljski se pripravlja mrzlične priprave za primer vojne. Poznanjskem so minirani vsi mostovi na ceste. Posekana so tudi drevesa na mejah. V Gdini so postavili na molih protiletalske topove. Današnji listi pišejo mirno o zahtevah Poljske. »Lech« pravi, da zahteva Poljska za sebe Vzhodno Prusijo, kar ji pripada na temelju zgodovine. Iz Gdanska je pribežalo veliko število Nemcev na poljsko ozemlje. Prav tako je prišlo iz Nemčije tudi več beguncev.

VARŠAVA, 29. avg. Vsa Poljska mirno spremlja dramatični potek zadnjih dogodkov. Prebivalstvo je prepričano, da Anglija nikakor ne bo sprejela Hitlerjevih predlogov za razkosanje Poljske. London stalno obvešča Varšavo o poteku razvoja krize in varšavski krogi so prepričani, da je odločitev za mir ali vojno v Hitlerjevih rokah. Če bo Hitlerjev odgovor na

sporočilo angleške vlade, ki ga je prišel Henderson, negativen, smatrajo v Varšavi, da je vojna neizogibna. Zahodne sile so rekly svojo zadnjo besedo. Poljska meja je hermetično zaprta, na mnogih krajih se incidenti množijo. Varšavska vlada je v Berlinu ostro protestirala zaradi zmerom ostrejših časopisnih gonjev proti Poljakom. Vsa Poljska je militarizirana, narod stoji enodušno za voditelji in pripravljen čaka na vse, četudi bi bilo treba s krvjo braniti svobodo in neodvisnost domovine.

ZA POPOLNO UNIČENJE POLJSKE
VARŠAVA, 29. avg. Polkovnik Kolesinski, bivši pribočnik maršala Piłsudskega, je v imenu vlade včeraj odgovoril na nemško propagando v svetu glede preganjanja Nemcev na Poljskem. Navedel je vse primere, ki so izmišljeni. V zuma-

jem ministrstvu pravijo, da je včerajšnje Hitlerjevo pismo Daladierju zgodovinski dokument, kdo je napadalec in kdo bo začel vojno. Kancelar Hitler je jasno pokazal, da Nemčiji ni do Gdanska in koridorja, marveč do popolnega uničenja Poljske. Hitler je v svojem pismu Daladierju poizkusil izločiti Poljsko od njenih zaveznikov.

DVA POLJSKA VLAKA ZAPLENJENA
GDANSK, 29. avg. Senat je ukinil ves promet med Gdanskim in Poljsko. Včeraj je tudi rekviriral dva poljska vlaka v Zopotu. Poljski komisar Chodacki je vložil energičen protest. Nemci so zaprli tudi dva poljska carinika. Pravijo, da sta vohunila. Pol milje od poljskega skladišča je zasidrana nemška vojna ladja »Schleswig-Holstein«. Razpostavljeni so protiletalski topovi.

TIHOTAPSTVO SKOZI KORIDOR

LONDON, 29. avg. Reuter. Skozi poljski koridor vozijo še vedno nemški vlaki in pravijo, da so celo natovorjeni z orožjem. Ta vest vzbuja po vsem svetu veliko senzacijo, posebno še, ker so železniške zveze med Nemčijo in vsemi drugimi sosedi prekinjene.

ŠEST MRTVIH V GDANSKU

GDANSK, 29. avg. Ko se je včeraj peljalo nekaj uniformiranih članov SS s tovornim avtomobilom po gdanskih ulicah, so jih napadli neznanci, za katere se misli, da pripadajo nemški opoziciji. Prišlo je do streljanja. Na obeh straneh je bilo 6 mrtvih.

SEDEM ŽRTEV BOMBE

VARŠAVA, 29. avg. V garderobi postaje Tarnov, na železniški progi Krakov — Lvov je snoč ob 23.45 eksplodirala bomba. Ubitih je bilo sedem ljudi, več pa ranjenih. Aretirali so dva sumljivca.

VARŠAVA, 29. avg. Tuje ladje so zapustile Gdansk. Zračni promet med Varšavo in Berlinom je ukinjen, med Kjevenhavnom in Gdynjo pa podvojen. Italijanske in nemške ladje so zapustile Gdynjo.

Zgodovinska seja angleškega parlamenta

Važni posveti pri kralju Juriju — »Niti pedi zemlje v Gdansk ali koridorju. Vsak kompromis na škodo Poljske je nemogoč«

LONDON, 29. avg. Danes popoldne bo važna seja angleškega parlamenta. Kot govorniki so prijavljeni Chamberlain, za delavsko opozicijo Greenwood, za liberalno pa Sinclair. Sir Archibald Sinclair in Greenwood sta bila včeraj na posetu pri Chamberlainu.

LONDON, 29. avg. Reuter. Pred Chamberlainovim govorom v parlamentu ne bo javnost zvedela o stanju pogajanj med Hitlerjem in Anglijo. Izjave Chamberlaina bodo odvisne od Hitlerjevega odgovora. Tu še vedno upajo, da niso vsa vrata zaprta. Trgovina se normalno razvija, vojaške priprave se hladnokrvno nadaljujejo. Vsa Anglija je enodušna, da je treba pomagati Poljski.

LONDON, 29. avg. Današnja seja angleškega parlamenta je zgodovinske važnosti, posebno še v primeru, ker so na slovaškem odredene posebne mere proti Poljski. V zvezi s tem naglašajo dejstvo, da so nekatere angleške ednice že zasidre odredene mesta in da je prva kvota, 300.000 mož za Francijo že pripravljena. Angleške zračne sile so v polni pripravljenosti. Angleška industrija letal je že dosegla kapaciteto 2000 letal na mesec.

POSVETI PRI JURIJU VI.

LONDON, 29. avg. Havas. Chamberlain je snoči ob 17.40 bil celo uro pri angleškem kralju v avdienci. Tri četrt ure se je kralj posvetoval tudi z vojnim ministrom Horo Belisho. Po teh posvetovanjih

se je ponovno poudarjalo, da ne more dobiti Hitler niti pedi zemlje v Gdansk ali koridorju. Vsak kompromis na škodo Poljske je nemogoč.

ITALIJANSKI TISK MIRI

RIM, 29. avg. Stefani. Italijanski tisk se še vedno nadeja mirne poravnave spora in miri prebivalstvo, naj ne bo razburjeno, ker so še odprta vrata za mirno rešitev mira. Po mišljenju rimskih krogov bo Mussolini v zadnjem trenutku odločno posredoval.

VOJAŠKA POGODBA S TURČIJO

LONDON, 29. avg. Službeno izjavljajo, da bo Anglija takoj z vso svojo oboroženo silo priskočila Poljski na pomoč, če bo Hitler po sporočilu angleške vlade izdal znak za napad. Preko Varšave prihajajo vesti o nesporazumih v narodnosocialističnem taboru. Anglija bo po podpisu vojaške zveze s Poljsko podpisala vojaško pogodbo s Turčijo. Uradni krogi izjavljajo, da če ne bo Hitler dal Hendersonu novih navodil za London in če bo odklonil Rooseveltovo posredovanje, da potem ni nobenih nad več, da bi se gdanski spor rešil na miren način.

ZASKRBLJENOST V BERLINU

BERLIN, 29. avg. Prebivalstvo Nemčije je z nervoznostjo pričakuje nadaljnjih dogodkov. Berlin ima že sliko vojnega stanja. Z veliko zaskrbljenostjo ali zbrano gledajo ljudje v bodočnost. Naval na trgovine je velkanski, tako da so morali mnoge trgovske lokale zapreti. Vsi kolo-dvori so polni ljudi, ki beže iz mesta na deželo. Dopisniki tujih listov čakajo vsak čas na prekinitev telefonskih vezí in na povratek domov.

FRANCOSKO-NEMŠKA MEJA ZAPRTA

PARIZ, 29. avg. Francoske oblasti so zaprle nemško mejo. V Parizu je bil izdan dekret, ki določa zelo strogo cenzuro ter zaplenbo listov. Nerazviti filmi ali fotografski posnetki niso dovoljeni za izvoz, za razvite je pa treba dobiti posebno dovoljenje. Vse telegramé za tujino je treba dati v cenzuro. Telefonski razgovori so prepovedani. V Parizu so ponoči ulice na pol aztemnjene. Včeraj so učitelji odpeljali na deželo veliko število šolarjev. Veliko Francozov je v teku včerajšnjega dneva odpotovalo v Severno Afriko.

Moskva zavlačuje ratifikacijo pakta

Visoki svet je ratifikacijo nenapadalnega pakta z Nemčijo odstavil z dnevnega reda — Ruske čete so se umaknile iz garnizij ob vzhodni poljski meji.

MOSKVA, 29. avg. Havas. Moskovski visoki svet, ki se je zbral na važno izredno zasedanje, je sklenil, da za enkrat še

nile vse vojaške garnizije, ki so jih doslej imele vzdolž poljske meje. S tem hočejo Rusi podkrepiti svojo izjavo, da se nima Poljska, kljub v Moskvi zamišljenemu nenapadalnemu paktu, bati nobenega napada s strani Rusije v primeru spopada med Nemčijo in Poljsko.

POVRATEK IZ MOSKVE

PARIZ, 29. avg. Daladier je sprejel generala Doumenea, šefa vojne misije, ki se je vrnil iz Moskve, ter admiralja Darlana. Bonnet se je razgovarjal z generalom Weygandom, senatorjem Berengerjem poljskim veleposlanikom Lukasiwiczem.

LONDON, 29. avg. Angleška vojna misija je prispela iz Moskve včeraj popoldne v London.

ŠVICA PRIPRAVLJENA

BERN, 29. avg. Havas. Jutri zjutraj bodo prišli na mejo novi veliki transporti vojaštva. Pri zadnji delni mobilizaciji je bilo vpoklicanih 80.000 vojakov. Mobilizacija je močno vplivala na prebivalstvo, v vseh krajih pa je ostal največji mir in red.

HOLANDSKA NEVTRALNA

AMSTERDAM, 29. avg. Kraljica Viljamina je izdala proglas na narod, v katerem pravi, da bo Holandska v vsakem primeru ostala nevtralna.

ne bo ratificiral nenapadalnega pakta, sklenjenega med Nemčijo in Rusijo. Do zadnjega trenutka je izgledalo, da bo ratifikacija nenapadalnega pakta glavna točka zasedanja visokega sveta. Toda pakt so dali z dnevnega reda in razpravljali o zakonu za pospeševanje poljedelstva in razširjenju vojaškega roka.

VARŠAVA, 29. avg. Reuter. Kako doznajajo, so ruske vojaške oblasti umak-

OSTRI UKREPI V ANGLIJI

LONDON, 29. avg. Včeraj je bila izdana prva uredba na temelju pooblastil, ki jih je vlada dobila od parlamenta. Ta uredba predpisuje najrazličnejšo kontrolo javnega in privatnega delovanja. Tako je predpisana kontrola ladij, ribolova, razloženega blaga. Prepovedano je tudi nositi fotografske aparate in delati skice na različnih krajih, iz nekaterih je občinstvo popolnoma izključeno, kontrola radijskih aparatov. Nihče ne sme stopiti na tuje ladje in imeti pri sebi nekaj, kar bi lahko koristilo sovražniku.

PODPORA RODEZIJE ANGLIJI

LONDON, 29. avg. Parlament Južne Rodezije je izrekel polno podporo Angliji. V Britanski Gvineji so podvzeli vsi ukrepi za primer vojne.

LONDON, 29. avg. Stefani. Med Malto in Italijo so pretrgane poštné vezi.

Domači zapiski

Klavem konec bivših senatorjev in poslancev

»Hrvatski dnevnik« piše, da so prišli na Bled, ko se je sestavljala nova vlada sporazuma, tudi nekateri bivši ministri, senatorji in poslanci, »da uhvate, ako se jih uhvatiti dače, ali morali su otići tužila« . Njih nihče še pogledal ni, ker nikogar več ne pomenijo. Ko so izvedeli, da je narodno predstavništvo razpuščeno, so bili silno razočarani, ker so tudi njihove železniške karte za brezplačno vožnjo izgubile veljavnost in so se morali z Bleda vrniti domov s plačanimi kartami. Tako »Hrvatski dnevnik« . — Konec bivših senatorjev in poslancev, ki so bili »iz tako mogočno nosili glavo pokonci, je zares žalosten. Zgodilo se jim je kakor krmežljivim mačkom, ki jih vržejo v vodo in za njimi kmafu ni več sledu.

Izjava kmetske mladine

Z ozirom na poročilo v »Jutru« od 27. julija t. l. št. 172 in »Domovini« z dne 27. julija t. l., št. 30, da smo prevzeli funkcionalne stranke (OJNS) v Boh. Bistrici podpisani izjavljamo, da sta ti poročili pomotni. V kolikor se je v zmoti smatralo, da smo take funkcije prevzeli, jih s tem odlagamo, ker nismo bili nikdar člani v Boh. Bistrici dne 27. avgusta 1939. Anton Sedla, l. r. Franc Cesar, l. r. Avgust Rozman, l. r. Rajko Pristavec, l. r.

Pohorski kmet in njegov gozd

Maribor

September - hud mesec šolskih izdatkov

September imenujejo naše matere-gospodinje črni mesec. Seveda velja to za matere šolobveznih otrok, oziroma tistih, ki obiskujejo meščanske in druge šole. Samo te matere vedo, koliko šolnine požre; vpisnina, knjige, zvezki in drugo zahteva izdatke do glavobola. Človeku se zdi, kot da bi bila tudi prosveta zamrežena v kšeft! Saj ni nikoli dovolj! Seveda je tudi tukaj zakon relativnosti, ki z istim bremenom enega gospodarsko potlača, dočim so drugemu ti izdatki malenkost. To število pa je napram onim, ki jih ti izdatki leto za letom bolj tepejo, zelo majhno. Državni nameščenec je dovolj težkih socialnih prilikah, delavec, ki zavzema vedno višji odstotek mestnega prebivalstva, pa tvori osiromašeno plast, ki je po naših šolah vedno bolj vidna.

To se določno razbere na okoliških šolah, a tudi na III. deški, katere okoliš se leto za letom bolj pavperizira. Slika ha-loških, kozjaških in drugih otrok je tudi tukaj. Skrajna beda in z njo, seveda, tudi skrajna otrokova duševna odpoved, ki rednicira letni materialni in moralni uspeh

za toliko odstotkov, za kolikor je odstotek teh siromakov.

Nočemo na tem mestu razpravljati o zadevnih vzrokih in težkih posledicah, pač pa hočemo s tem opozoriti merodajne činitelje, da imajo tudi te žrtve pravico do življenja, predvsem pa vsaj pravico do nemotene osnovnošolske izobrazbe. Dokler pa nimajo najpotrebnejših učnih sredstev, je to izključeno. Sicer se je vprašanje o preskrbi otrok z učili že večkrat obravnavalo in zavzelo stališče, da naj bi to skrb prevzele občine. Če pa to ne gre, naj se zadostno preskrbi za siromašno deco. V našem mestu je v tem

pogledu preveč površna in nesocialna razdelitev podpore. Vse premalo se uvažuje socialni sestav mestnih okrajev. Naša mestna sredina je nedvomno veliko na boljšem od njenega oboda, a vendar dobe te šole razmeroma mnogo večjo podporo od drugih šol, kjer je najvišji odstotek siromakov.

Opozorjamo na to krivico že pred začetkom šol. leta in upamo, da bo postavka krajevnega šolskega odbora, namenjena stvarnim izdatkom za siromašne otroke, porazdeljena v skladu z resnično potrebo.

Promet med Mariborom in Nemčijo

Z nastalim političnim položajem v svetu so nastopile tudi v prometu med Mariborom in Nemčijo razne ovire. Odslej bo vozil v Nemčijo od nas samo en brzovlak, ki odhaja iz Maribora ob 16.30, iz Nemčije pa brzovlak, ki prispe v Maribor ob 13.18. Tudi pri potniških vlakih so omejitve. V Maribor bosta prihajala samo potniška vlaka ob 8.22 in 21.25, od-

hajala pa bosta potniška vlaka iz Maribora ob 13. in 21.50. Tovorni promet je omejen na dva vlaka iz Nemčije in dva vlaka v Nemčijo. Tudi na progi Prevalje—Celovec vozita samo dva potniška vlaka, na progi Dravograd—Labud pa en potniški vlak, ki prihaja v Dravograd ob 11.46 in odhaja ob 17.

Proslava kraljevega rojstnega dne

Po zgledu drugih slovenskih mest je tudi mariborski župan dr. Juván sklical svoje zastopnikov raznih mariborskih društev, uradov in ustanov o čim slovesnejši proslavi kraljevega rojstnega dne. Zlasti na severni meji mora enotna in mogočna proslava biti prava manifestacija narodne zavesti na severu.

V mestni posvetovalnici so se zbrali številni predstavniki, med drugimi komandant vojnega okruha polkovnik Radovanović, okrajni načelnik dr. Šiška, predstojnik mestne policije Koss, obmejni komisar Krajnovič, srednješolski ravnatelj, zastopniki Sokola, fantovskega odseka, Maistrovih borcev, vojnih dobrovoljcev, trgovcev, pevskih društev, železničarjev, pošte, ZKD in mnogih drugih društev. Zedinili so se, da bo Maribor proslavil kraljev rojstni dan na predvečer, dne 5. septembra, s sodelovanjem vojaštva. Mesto bo slavnostno razsvetljeno in okrašeno z zastavami in cvetjem. Mestna občina bo razsvetlila svoja poslopja in pojačila razsvetljavo Aleksandrove ceste. Ob pol 20. uri se bo

članstvo vseh mariborskih društev, uradništvo, delavstvo in ostalo občinstvo priključilo vojaškemu obhodu, ki krene iz meljske vojašnice. Več godb bo igralo, ko se bo svečan spreved pomikal po mestnih ulicah. Obhod po mestu mora biti res dostojen izraz narodnega Maribora, zato naj občinstvo v čim večjem številu sodeluje pri sprevedu. Na Glavnem trgu bo nato proslava. Po odpeti pesmi bo kratek nagovor župana, nato bo godba zaigrala državno himno in pesem »Hej Slovani« bo z vzklikanjem kralju in državi zaključila slovesno proslavo.

Izbran je bil poseben odbor, ki bo organiziral obhod po mestu. V tem odboru so župan dr. Juván, Mohorko za Sokola, Sekolec za fantovski odsek, Kramberger, inž. Kšela za elektriško podjetje, ravnatelj Hrastej, inž. arh. Černigoj za gradbeni urad, inšpektor Šiška za pošto, Gajšek za glavni kolodvor, Merc za koroški kolodvor in Skaza za trgovstvo. Ta odsek bo imel drevo ob 18. uri prvo sejo v mestni posvetovalnici.

Zadnji razgovor z Maistrom po plebiscitu

General Maister je moral na zahtevo naših nasprotnikov, oziroma antantne komisije priti v Beograd, kjer so ga zadrževali razni ministri in ga je Pašić paratrat pozval k sebi. Maistrov odhod v Beograd nas je neprijetno presenetil in misimo pričakovali od tega nič dobrega. Po plebiscitu sem ostal še 8 dni v Velikovu, kjer so bili že vsi naši uradi naše plebiscitne propagandne uprave. Ker nisem nikoli položil tej upravi nobenega obračuna za zadevno potovanje in izdatke, me je zanimalo izvedeti, kakšen obseg zavzemajo ti obračuni. Nisem uspel pogledati v tajno, ki so jo likvidirali pri deželni vladi v Ljubljani.

Ko sem se vrnil v Maribor in se nekega dopoldneva napotil proti kolodvoru, sem trčil na gen. Majstra, ki se je pravkar vrnil iz Beograda. Ko me pozdravi kot prvega poznanca s Koroške, s katerim govori po dolgi odsotnosti v Beogradu, ga je zanimalo vedeti podrobnosti

iz plebiscitnega poglavja. On in mnogi mladi smo bili zato, da se plebiscit ne vrši. Maister pa se je moral udati z oziranjem na sklep konference, ki se je vršila v Dobrlji vasi dva meseca pred plebiscitom, in to na željo deželnega predsednika dr. Brejca. Maistra je presenetil izid v nekaterih zelo nemškutarskih krajih, kjer smo dobili več glasov, kot smo pričakovali, a mnogo manj tam, od koder so prihajale le hvale. Z zadoščenjem sem mu poročal o rezultatu v poberskem okraju, kjer smo dosegli velik uspeh z najmanjšimi sredstvi. Smo pač poznali ljudstvo tako, kakor ga drugi niso mogli ali hoteli poznati.

Prepričan sem, da če bi bil Maister vršil plebiscitno akcijo na svojo roko, bi bila ta zadeva ugodnejše izpadla in bi se me danes, ko čujem o enem ali drugem mučencu z naše takratne Koroške, ne lotevala želja po obračunu zadevnih izdatkov.

F. P.

Obletnica, ki je ne smemo pozabiti

V letošnjih šolskih počitnicah mine ravno 10 let, odkar so se v Radvanju zbrali dijak in obrtniki v diletantskem krožku in pričeli prirejati igre. Mladi, nadobudni in idealni ljudje so pričeli s kulturnim delom brez sredstev, z golimi rokami, a napravili so ogromno delo.

Mlado igralsko družino so takrat tvorili: Kolar Vilko, Kaučič Maks, Mlakar Spanring Elica, Kolar Vilma in Langhamer Marica. Prvo igro so vpriporili v Ljubljani na primativnem odru na pivovih sodih. Igrali so Linhartovo

»Županovo Micko«.

Ker so bili lepi dnevi in je bilo v Radvanju vedno mnogo ljudi, se je diletantska družina preselila na prosto in sicer na Kranjčev vrt. Vsako nedeljo so igrali po dve enodejanki ali kako dvodejanko in tako zbirali denar za nove potrebščine. Mladi igralci so se tudi bavili z literaturo in so prirejali debatne večere. Sedež je bil pri Kolarjevih, kjer so bile tudi vaje. Največja težava je bila z garderobo in rekviziti. Po celi vasi so včasih iskali uniforme in druge potrebščine. Pokolniz. Krajnc je diletantom šel vedno na roko

Novi sadni trgi

Mestna občina je le uvidela potrebo po posebnih sadnih trgih, o katerih smo spričo bogate sadne letine že mnogo pisali. Na pobudo okoliških občin je mestni tržni odsek sklical anketo, katere so se udeležili zastopniki mestnega tržnega odseka, mestnega tržnega nadzorstva, mestnega gradbenega urada in policije. Odslej bodo lahko prodajali sadje na Trgu svobode, v Prešernovi ulici, pred kolodvorom, v Radvanjski ulici in v inagdalenskem parku, seveda pa tudi v Orožnovi ulici in v Strossmayerjevem drevo-redu, kakor do sedaj. S tem se bo prodaja sadja mnogo povečala, večji pa bo tudi konsum.

NEURJE NAD MARIBOROM

Včeraj popoldne se je nebo nad Mariborom nenadoma zoblalo. Bliskanje in treskanje je naznanilo grozečo nevihto. Kmalu je pričelo močno deževati. Nad Mariborom in okolico je besnelo pravo neurje, ki je ponekod prineslo tudi precej debelo točo. Nevihta ni dolgo trajala, tudi toča ni napravila posebne škode.

* „Jadran“. Obveščamo članstvo, da mora v smislu določb društvenih pravil staviti uprav, odboru samostojne predloge vsaj 8 dni pred občnim zborom. Izredni občni zbor se vrši v soboto, 9. sept., ob 20 v Narodnem domu. Odbor.

in po vsaki predstavi so bili pogoščeni.

To delo je trajalo polni dve leti, nakar so se igralci razkropili. Nekatere je služba zanesla v druge kraje, druge spet študij itd.

Delo je bilo započeto, ledina zorana in publika vzgojena. Novo ustanovljena radvanjska sokolska četa pa je potem delo prvih radvanjskih diletantov nadaljevala in še deluje na tem polju sedaj.

Drobne novice iz Radvanja

Na pokopališču kradejo razni, do sedaj še neznani uzmoviči, cvetlice, vaze in druge predmete. Pritožbe so skoraj na dnevnem redu, da z grobov kaj izgine.

Kakšna bo kaj letina? Letos je dolgotrajna suša našemu polju dokaj škodovala. Krompirja je letos silno malo. Tudi koruza je slaba. Sena je bilo malo, otave nič in na travnikih že pasejo. Pač pa bo letos mnogo sadja. Hrušk in sliv je toliko, da ljudje ne vedo kam z njimi. Tudi jablane so preobložene z lepim sadom. Le živina bo imela letos slabo in tisti, ki ima količjak več krme, jo bo drago vnovčil.

Kaj vse se dogaja pri nas. Lepe, sončne nedelje privabljajo mnogo ljudi od vseh strani v našo prijazno vas pod Pohorjem. Radvanjske gostilne so vedno polne. Najdejo se objestneži, ki ne vedo, kaj počenajajo, ko se vračajo domov. Zvečer

Ko poteka 10 let od onega prvega početka, od onih prvih igrar, ki so bile igrane na preprostih deskah, lahko pridemo do zaključka, da more peščica res idealnih ljudi napraviti ogromen preobrat. Tak preobrat so napravili ti mladi ljudje, ki so se idealizmom trudili in pridobili ljudi na slovensko stran in danes vidimo v Radvanju popolnoma drugo narodno zavednost, kakršna je bila pred 10. leti.

in pozno v noč se derejo, kričijo, prepevajo tuje pesmi, tako da mirni prebivalci ne morejo spati. V svoji objestnosti napravijo še škodo. Tako je neka družba preteklo nedeljo odlomila velikansko vejo, polno jabolk z nekega drevesa ob cesti in zjutraj je ležala veja sredi ceste. Malo več srčne kulture bi že lahko imeli.

»Zigeunerviertel«, tako nazivajo ljudje naselje v kotu med Zg. Radvanjem in Pekrami. Ta zbadljivka je popolnoma neutemeljena. Saj tam ne prebivajo cigani, ampak Radvančani, delavci, ki so si v potu svojega obraza in s svojim poštenim delom prihranili toliko, da so si zgradili skromen dom. Res je, da hiše niso zidane v lepem redu in niso ulice tako urejene, kakor drugod, vendar to ni krivda teh ljudi. V interesu Radvanja in v interesu tujkega prometa sploh je, da to ime izgine.

Razgovor o živini in mesnih cenah

»Tako po suhi udarjenega leta ne pomnijo naši ljudje.« Te besede sem slišal preteklo nedeljo iz razgovora dveh mestnih, že postarnih dam, zato sem ostal v njuni bližini, da slišim, v koliko meščani občutijo in z nami vaščani prenašajo sedanjjo katastrofalno sušo. Ko iz njunega nadaljnega razgovora spoznam, da precej poznata naš obupni položaj na kmetih, se jima v razgovoru pridružim. Tako pridemo na razgovor o še večji dragini. Posebno me je pa pogrela beseda o ceni mesa. Zatrjevali sta mi, da cena mesu, razen pri teletini, ni nikakor padla. Zatrjeval sem, da je cena mesu morala pasti, vsaj tako nam govorijo mesarji, ki prihajajo na deželo kupovat živino, ki jo plačujejo po znatno znižanih cenah. Še več! Sami nas strašijo, da bodo cene živine radi pomanjkanja krme še bolj padle.

Ta ugotovitev je tem važnejša, ker baje pri mesnicah na pritožbe odjemalcev glede še vedno visokih mesnih cen takoj slišati odgovor: **debelo živina je vedno draga!** Vaščani pa vemo le to, da za najlepšo živino dobimo **4.50 din za kg**, a to je silna redkost, kakor je silna redkost, če meščani sploh pridejo do mesa take živine, ker pač s to živino najrajši gredo — v tulinu. Običajna goveja cena pri nas je 3, 3.50 do 4 din, višje niti več ne upamo ceniti živine. **Res rejene skoraj nimamo več**, ker štedimo s krmo, vso pašo pa nam je skoraj požgala suša. **Težki, težki časi nas čakajo, z nami vred pa vas meščane!** Le bolelo bi nas, če bi na račun naše katastrofe koval kapital kdor koli in s tem posegel v vaše, itak borbe razmere.

Kopalna sezona gre h kraju

Čim bolj se bližamo koncu počitnic, tem bolj se praznijo dravska kopališča. Dasi je še vedno precej toplo vreme, je opaziti, da se bliža letošnja kopalna sezona koncu. Samo še najstrastnejši kopalcji še vedno vztrajajo od jutra do večera na soncu in vodi Drave ali Mariborskega otoka.

Kopališče na Mariborskem otoku je letos doživelo rekordno število kopalcev. Mnogo je k temu pripomoglo vroče vre-

me brez dežja. Mariborske nedelje so bile na otoku zelo živahne, dočim je mesto ob teh dnevih skoraj popolnoma izumrlo. Kopalci so bili letos z otokom zadovoljni. Izrazili pa so željo, da bi naj ob kopalnih sezonah vodstvo kopališča prirejalo kakšne prireditve, ki bi še bolj pritegnile ljudi v najlepše slovensko kopališče. Ne samo plavalne, kakor je to navada v zagrebških in ljubljanskih kopališčih.

Sadni in grozdni sejem na Kozjaku

V metropoli obmejnega Kozjaka pri Sv. Križu se pripravljajo na 50letnico »Bralnega društva«, ki je velikega narodnega pomena za vso severno mejo, zlasti pa še za Kozjačane. Sedaj razmišljajo o programu te proslave. Najbolje bo, če bodo združili gospodarski in narodni pomen tega praznika. Kozjačani naj pripravijo velik grozdni in sadni sejem in ob tej priliki proslavijo tudi lep jubilej Bralnega društva. Potrebno je, da se Kozjačani tudi v gospodarskem pogledu pokažejo. Malo propagande za kozjaško grozdje in

sadje bo seznanilo zavedne Mariborčane in okoličane z lepimi obmejnimi postojankami, ki so sedaj skoraj zapuščene. — Kozjačani naj bodo originalni in naj povabijo prijatelje v vinograde, kjer se bo razvila edinstvena trgatve. Za primeren znesek bi si lahko natrgal nekaj grozdja. Gotovo bi bilo mnogo interesentov. Iz kozjaških vinogradov bi se ob priliki takšnih trgatve razlegala vesela pesem, ki bi privabila še mnoge druge na lepi, a žal zapuščeni Kozjak.

Zaradi kolesa v smrt?

Mesarski mojster Anton Delakorda z Betnavske ceste je prijavil policiji, da je njegov 18-letni vajenec Mirko Pirc neznan kam izginil. Pogreša pa tudi svoje kolo. Na mizi v mesnici je našel poslovično pismo, ki ga je Mirko naslovil na gospodarja. V njem pravi, da mu je nekdo ukradel gospodarjevo kolo. Ker se

boji posledic, je sklenil izvršiti samomor. Zato bo skočil v Dravo. Pravi še, da ga ni treba iskati, ker ga ni več med živimi. Neke ženske pa so mladeniča videle, kako se je odpeljal z gospodarjevim kolesom. Zato menijo, da je Pirc samomor samo fingiral, da bi laže pobegnil z ukradenim kolesom domov v Krško.

m Vpisovanje v »Dravino« glasbeno šolo bo 1. in 2. sept. v kolonijški šoli, 4. sept. pa v Narodnem domu (III. nadstropje) vsakokrat od 15.—18. ure. Redni pouk prične v soboto, 16. sept. Vse drugo je razvidno na lepkih.

m Nova ureditev sadne prodaje v Mariboru je zamisel tržnega nadzornika inž. Večerjeviča. Ta ureditev stopi takoj v veljavo. Prodajalci sadja se morajo prej zglasiti pri mestnem tržnem nadzorstvu, kjer bodo dobili potrebno dovoljenje.

m Če oče mahli odpeljati hčerko... S stolom je napadel pobreški šofer France Toplak 47-letno Katarino S., ker je hotela iz neke gostilne v Brezju odpeljati domov svojo hčerko.

m Vlom v tovarno. V skladišče Kirbišev tovarne usnja pri Sv. Trojici v Slov. goricah je bil izvršen drzen vlom. Neznani storilec je odnesel veliko zalogo usnja. Pri zasledovanju je sodeloval tudi mariborski policijski pes.

m Ivo Anžlovar gre k ljubljanski operi. Operni pevec Ivo Anžlovar, ki je dve leti uspešno deloval pri mariborskem gledališču, je te dni podpisal angažman za ljubljansko opero. V Mariboru bo samo gostoval.

m Na kolodvoru se vedno živahno. Tudi sinoči in danes je bilo na mariborskem kolodvoru polno nemških turistov, ki se vračajo domov. V dolgih vrstah so čakali pred carinarnico in obmejnimi uradi.

m 50 letnica dr. Reismana. Znani mariborski odvetnik dr. Avgust Reisman obhaja 50 letnico svojega življenja. Jubilej, ki je izrazit predstavnik Masarykove šole, je pomemben javni delavec zlasti v naših delavskih vrstah.

m Poljanec Taras, priljubljeni mariborski virtuos na violini, je imenovan za učitelja glasbe na klasični gimnaziji v Mariboru ter bo, kakor smo izvedeli, zopet prevzel violinski pouk na Glasbeni Matici.

m S Tezma pri Mariboru. Kakor je časopisje že objavilo, je krajevni šolski odbor na Tezme sprejel šoloobvezno dečo iz Spodnje Dobrave na podlagi posebnega dogovora z občino Hoče še za leto 1939/40, t. j. do 28. junija 1940. leta. Ker doslej otroci iz tega okoliša za sprejem v 1. razred še niso bili vpisani, pozivamo starše, da privedejo svoje male v petek, dne 1. septembra t. l. od 8. do 11. ure v šolo.

V soboto je ob pol 10. uri v magdalenski cerkvi začetna sv. maša — v ponedeljek, dne 4. septembra o 8. uri pa redni pouk. V petek vpisujemo tudi one domačine, ki meseca maja t. l. niso prišli in še niso bili zdravniško pregledani.

m Vpisovanje na I. drž. deklitski meščanski šoli A. M. Slomška v Mariboru, bo 1., 2. in 4. septembra od 8.—12. ure. V prvi razred se vpišejo učence, ki so dovršile 4. razred ljudske šole brez slabe ocene, ali ki so dovršile kak višji razred, toda njihova starost ne presega 14. let. Vsaka učenka mora predložiti davčno potrdilo in zadnje šolsko izpovedno, učence, ki se vpišejo v prvi razred, tudi krstni list. Vpis se vrši potem prijave. Učence iz izvenmariborskih občin morajo predložiti nekolikovano potrdilo svojega občinskega urada iz katerega je razvidno, v kateri občini stanujejo. Popravni izpiti završnega izpita bodo 31. avgusta ob 8. uri, popravni izpiti za ostale razrede pa 5. sept. od 8. ure dalje.

m Napad. Posestnika Frica Gornika z Jareninskega vrah je nekdo ponoči iz zasede napadel in mu grozil z odprtim nožem. Gorniku se je posrečilo pobegniti.

m Pomočniški izpiti. V uradnih prostorih obrtnih združenj v Mariboru so v nedeljo dopoldne bili pomočniški izpiti Združenja krojačev in sorodnih obrtov v Mariboru. Za šivanje ženskih in otroških oblek so napravili izpit švagan Marija, Stupan Marija in Branišelj Vekoslava. Za šivanje perila: Črepinko Anica in Amon Kristina in za modistinjo Pšeničnik Gabrijela.

m Dramatska šola pod vodstvom glavnega režiserja J. Koviča se bo začela v nedeljo, 3. septembra. Predavanja bodo v vseh panogah gled. umetnosti: igranje, režija, dramaturgija, (nazorno in praktično) itd. Samo resni interesenti se lahko javijo dnevno pri gledališki blagajni od

9.—12. ali pa direktno pri J. Koviču, Gregorčičeva 26./I. od 13.—15. in od 18.—19. kjer se dobe vse potrebne informacije.

m Vpis v strokovno nadaljevalno šolo. Združenje krojačev v Mariboru ponovno poziva vse združne člane in članice, da vse svoje vajence in vajenke, ki še niso dovršili 18 letne starosti takoj napotijo na mestno poglavarstvo med uradnimi urami vsak dan dopoldne v svrhu prijave za vpis v obrtno nadaljevalno šolo.

m Tatica, ki grize in praska. Viničar Ivan Črnko iz Zg. Dupleka je zasačil v vrtu svojega gospodarja 60-letno Lizo O., ko je kradla solato. Ko jo je Črnko zagrabil, se mu je tatica hotela izviti iz rok. Pričela je viničarja grizti in praskati ter ga precej ranila. Končno jo je vendar ukrotil in izročil orožnikom.

m Dva razborita zakonca sta zasopljena pridruvala v čakalnico kina Uniona in se tam pričela na ves glas pripraviti. Kočno je mož vprico gledalcev vrzel ženo ob tla in jo pretepel. Red je napravil šele stražnik.

m Vpisovanje v enoletni trg. tečaj »Hermes« je dnevno. Prostih je le še nekaj mest. Tečaj nudi razne ugodnosti. Nizka šolnina.

Nočna lekarniška služba (od 26. t. m. do vključno 1. septembra): lekarna pri Zamorcu, Gosposka ul. 12, tel. 28-12; lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

Kino

• Grajski kino. Od danes do vključno 29. t. m. prinašamo najzanimivejši film iz vesoljnega oceana »Podmornica D1«. (Submarine D1) prelepi film o ljubezni, junštvu in tovarištvu. — S 1. septembrom začne otvoritev nove sezone 1939/40 z »Marijo Antoaneto« največjim monumentalnim filmom vseh produkcij.

• Kino Esplanade. Danes zadnji dan »Velika pustolovina«, družabni vefilm zabavne vsebine. Maria Andergast, Albrecht Schönhals, Charlota Susa, Gustav Waldau.

• Union Kino »Kapitan Molnar«, film iz pomorskega življenja poln romantike. Harry Baur, Albert Prejan.

Radio

Sreda, 30. avgusta
Ljubljana: 12. Opoldanski koncert (plošče); 13.20 Plošče; 13.30 Mladinska oddaja; 18.45 Plošče; 19.40 Narodna ura; 20. Plošče; 20.30 Slovenski vokalni kvintet; 21.15 Harmonika solo; 22.15 Klavirski koncert. — Zagreb: 20. Slovenska glasba (plošče). — Beograd: 6.30 Jutranja oddaja; 13.10 Celotni koncert; 19.05 Ruske pesmi in romane. — Sofija: 14. Ljudska glasba; 19.25 Boitova opera »Mefistofeles«. — Monte Ceneri: 21. Izvleček iz Verdijeve »Traviate«. — Stockholm: 20. I. dej. Puccinijeve opere »Madame Butterfly«. — Praha: 17.40 Violinski koncert; 20. Simfonični koncert (Foerster, Novak, Fibich). — Bratislava: 19.40 Nova slovaška plesna glasba; 21.35 Sonata za harfo in klavir. — Budimpešta: 22. Ciganski orkester. — Varšava: 21. Koncert Chopinovih del.

le 100.000 vojakov, vendar je njegova ar-

»VELIKI OTROCI« Z JEKLENIMI ARMADAMI

V Strasbourgu živi neki Jean Bretonnier, ki ima neznansko veselje z otroškimi igračkami. Tako »poveljuje« 800.000 jeklenim figuricam vseh evropskih vojsk. Gustave de Riddeu v Parizu sicer ne more Bretonneu napovedati vojne, ker ima mada druga po jakosti na svetu. Obe ti jekleni armadi sta privatna last. Pa tudi Francija ima Illiputansko armado, ki je v muzeju v Campignu. Ta šteje 40.000 mož. Del teh čet prikazuje odločilno bitko pri Waterlooju, kjer je bil Napoleon poražen. Jekleni možici, francoski kirasirji, navalujejo na rdeče oblečeno angleško topništvo. Seveda, do pravega spopada med njimi le ne pride.

Pereče potrebe severne meje

ZA OBMEJNE OBČINE OKRAJNO EKSPOZITURO

Ze dalj časa se pojavlja med obmejnimi prebivalstvom, ki spada pod teritorij okrajev Maribor levi breg in Ljutomer želja po reorganizaciji omenjenih upravnih enot. Zadeva se je že večkrat obravnavala, vendar pa še ni prišlo do dokončne odločitve. Slišali smo najprej želje, da se ustanovi pri Sv. Lenartu v Slov. gor. novi okraj na področju sodnega okraja. Ker pa bi reorganizacija, ki bi znatno okrnila okraj Maribor levi breg, sprožila na drugi strani zahtevo po reorganizaciji ljutomerskega okraja, bi bila trenutno sprejemljivejša misel po ustanovitvi okrajne ekspoziture za oddaljene občine; ekspozitura bi se naj namestila v Zg. Cmureku ali Apaški kotlini in bi naj obsegala delokrog občin: Gornja Radgona, Apače, Velka in Sv. Ana v Slov. gor. Omenjene občine so pri sedanjih upravnih razdelitvi zelo oddaljene od sedežev okrajev. Naše obmejno ljudstvo, ki je pogostoma navezano na omenjene urade, mora napravljati ob opravkih po 8—10 ur dolgo pot v Maribor ali Ljutomer in za

povratek znova toliko. Naš socialno in gospodarsko slabo stoječ kmet ali delavec izgubi pri tem mnogo časa. Če pa se pelje za avtobusom pa plača od 20—40 din voznine.

Vse to bi se dalo odpraviti z ustanovitvijo potrebne skupne ekspoziture za okraj Maribor levi breg in Ljutomer. V Zg. Cmureku bi bil za omenjeno namestitev zelo pripraven veliki grad na hribu ob Muri, last g. Malya, ki se nahaja ob zelo primerni cestni zvezi. Potrebno ekspozituro bi lahko namestili brez kakršnih adaptacijskih del, ker se ves ogromen objekt nahaja v dobrem stanju. Več pravnih poslopij za tozadevno namestitev se nahaja tudi v Apačah. Povsem arhitektonsko pa je, da bi bil za omenjeno namestitev najbolj pripraven kraj Zg. Cmurek, ki se nahaja v središču interesiranih občin na meji obeh okrajev. Omenjena upravna podružnica pa bi bila za našo mejo tudi ogromna pridobitev iz narodnih, gospodarskih in socialnih razlogov.

Zanimiv proces v Celju

Celje, 29. avgusta.

Danes jutraj se je pred tričlanskim senatom pod predsedstvom dr. Dolničarja pred celjskim okrožnim sodiščem pričela velika razprava proti javnemu notarju dr. Dušanu Senčarju iz Prevalj, posestniku in lesnemu trgovcu Karlu Sedeju iz Prevalj, lesnemu trgovcu in pos. Ivanu Veržunu iz Černeč pri Dravogradu in pos. Matev-

žu Kralju iz Prevalj. Obtožbo zastopa namestnik drž. tožilca dr. Rus, dr. Senčarja brani odvetnik dr. Janko Štor, tožilca pa zastopa dr. Emil Stefanovič.

Čitanje obtožnice je trajalo nad dve uri, nato pa se je začelo zasliševanje obtožencev. V procesu bo zaslišanih veliko število prič. Razprava bo trajala predvidoma tri dni.

Novice iz Št. Jurija ob juž. žel.

Društvo knjetskih fantov in deklet priredi v nedeljo, 3. septembra, ob 15. tekmo koscev. Zbirališče na travniku g. Fr. Mastnaka v trgu. Govorili bodo delegati Zveze, celjskega okrožja in tov. sosednih društev. Po tekmi bo odhod povorke na prostor ge. Ane Leskovškove v trgu. Želeti je, da se udeležijo prireditve čim več prijateljev knjetskega pokreta in da tako agilnemu društvu pobudo za nadaljnje uspešno delo. — Vodovodna dela počivajo. V spomladi so bili zgrajeni rezervuarji v Šibeniku, dalje pa se z deli ni prišlo, ker je zmanjkalo denarja. Sedaj čakamo, da bo ta ovira odpadla, da bi se z deli lahko nadaljevalo. — Tudi dela na banovinski cesti pri Anderburgu so obtičala in že dalje časa počivajo. Tudi nekaj bi bilo želeti, da bi se cestna delo čimprej nadaljevala in skončala.

KUPCIJA S SLADKORNO PESO

Tovarna sladkorja v Čupriji je že pričela z nakupovanjem sladkorne pese. Sedaj plačujejo peso po 20 dinarjev 100 kg. Če pa je odstotek sladkorja večji, dobijo producenti še poseben dodatek k osnovni ceni sladkorne pese.

KONEC PEKOVSKO STAVKE V DUBROVNIKU

Po 20 dnevni stavki pekovskih pomočnikov so Dubrovčani zopet dobili sveži kruh. Pogajanja med pomočniki in mojstri so uspešno končala. Pekovski pomočniki so dobili kolektivno pogodbo, v kateri so upoštevane vse zahteve. Doslej je Dubrovnik dobival kruh iz Trebinja.

Sokolstvo

Sokolski dom v Poljčanah

Prihodnje leto bo deset let, odkar je bil ustanovljen tukajšnji Sokol. V tej dolgi dobi je moral prestati marsikaj ter je moral napeti vse sile, tembolj ker ni imelo društvo lastne strehe. Komaj si je društvo uredilo primeren dvorano za telovadbo in gledališki oder, kar je stalo mnogo denarja in truda, že je bilo zopet na cesti, ko je lastnik, od katerega je imel Sokol dvorano v najemu, vse svoje gospodarstvo nenadoma prodal. Toda kljub vsem oviram in zaprekam je deloval neustrašeno naprej. Pred seboj je imel cilj zgraditev lastne strehe, kar se bo po tolikih letih dela zdaj končno uresničilo. Kdor se danes pelje skozi Poljčane, lahko opazi z vlaka, kako se na letnem telovadišču Sokola dviga in raste v višave ponosna zgradba — bodoči Sokolski dom. V kratkem bodo zidarska dela končana in bo stavba pod streho. Kakor mnogo drugih bratskih domov, tako bo tudi poljčanski zgrajen v proslavo, ko bo naš mladi kralj in starešina zasedel svoj kraljevski prestol. Sredstva, ki jih ima Sokol trenutno na razpolago,

še dolgo ne zadostujejo, da bi bil dom dokončno dograjen in urejen. Zato Sokol, ki je navezan sam nase, potovalno apelira na dobrotnike in prijatelje Sokola, naj podpro tukajšnje delavce, ki žrtvujejo poleg svojega dragocenega prostega časa vse za dosego stavljenega cilja, za kar se jim bo nu-stavljenega cilja, za kar se jim bo nudila med drugim najlepša prilika v nedeljo, 3. septembra, ko priredi poljčanski Sokol svoj letni telovadni nasestop, združen z veliko ljudsko veselico na vrtu brata Mahoriča. Čisti prebitek je namenjen za zgradbo sokolskega doma, zato v nedeljo vsi, ki čutite sokolsko, v lepe Poljčane pod Bočem. Zdravo.

1. Sokolsko društvo Celje I priredi na predvečer kraljevega rojstnega dne 5. septembra ob 20.30 v mestnem gledališču slavnostno akademijo z mnogimi izbranimi točkami. Sodeluje celjska vojaška godba.

1. Sokolsko društvo v Št. Lj. v Sloven-skih goricah priredi na šentiljsko nedeljo, 3. septembra, na svojem letnem telovadišču telovadni nastop s prav pestrim sporedom.

Kultura

„O čem je pisal Anton Radić“

V Zagrebu je izšla XIX. in zadnja knjiga Zbranih del dr. Antona Radića, ki sta jih izdala pri Seljački slogi dr. Vladko Maček in Rudolf Herzeg. Knjiga, ki je nekakšno kazalo vsega, kar je v prejšnjih knjigah izšlo, ima do 300 strani obsegajoče kazalo pojmov, misli in stvari, ki ga je uredil Božidar Magovič. Kazalo je duhovito sestavljeno ter nam pove v izveščku domala vse, kar je ideolog hrvatske književnosti misli o kateri zadevi napisal. Iz njega pa je obenem razvidno, da je Radić tudi kot inteligent izhajal s svojimi izvajanj iz najbolj preproste in zdrave kmetijske ideologije. Zato je morala njegova beseda, ki jo je povedal, ostati.

Kajti dvoje je, če ima ljudstvo inteligenco, ki se lahko meri z vsemi inteligencami vseh ljudstev, ali pa če ima inteligenco, ki je vedela zanesti svoja domanja tudi med najširše plasti svojega ljudstva. Zadnje je za hrvatski narod prav velika zasluga dr. Antona Radića. Sam je zapisal, da »nima inteligence srčnega stika« z ljudstvom, da ne ve z njim govoriti in da ga niti ne razume; inteligenco, to je drugi del ljudstva, ki ni ohranil ljudskih in etnografskih sledov; ... pa se najde kakšna šolana kumica, pa jadikuje nad »našim mučenim ljudstvom« ter misli, da je s tem svojo dolžnost opravila; za inteligenco je potreben visok razum in dobro srce; kdor ima to, da je resnično inteligent, spoštuje svoje ljudstvo, kajti spoštuje pač svoje in sebe. — O kulturi piše: vse kar je človek kdaj ustvaril in napravil, da bi bilo njegovo življenje lepše in lažje, se imenuje kulturno dejanje, kulturno delo, prav tako se imenuje kulturno delo in kulturno dejanje vse ono, kar je napravil neki narod ali skupina ljudi za lepše življenje, a kultura se imenuje ono, kar je človeštvo napravilo za lepše življenje. — O knjigi pa je duhovito napisal, da je bolje imeti 10 slabih knjig, kakor pa samo eno slabo. Zakaj? Čim več jih je, tem manj jim svet veruje. Po njegovem bi tudi ne bilo pametno, da se med ljudstvo ne pustijo razširati zaradi slabih knjig dobre knjige, kajti potlej se zna zgraditi, da ne bo med ljudstvom nobene druge knjige razen — davčne. Radić je bil tudi tisti, ki je zapisal o hrvatskem pisatelju, da je stoletni družabni razvoj pustil za seboj legije propadlih genijev in zlomljenih energij, in da so to žrtve. Medtem so se ustvarile institucije, da bi bilo teh žrtev čim manj. Potem je hrvatska knjiga doživela preporod, ali desetletja in desetletja smo jadikovali in še jadikujemo danes, da nam pisatelji in umetniki umirajo od gladi: nihče ne kupuje njihovih knjig, nikomur ni mar za to, da so postali pisatelji in ne na priliko medij. Takih žrtev je bilo več kakor jih

je zapisala naša književna zgodovina, a poginjali so zraven genijev tudi medokriteti, ki niso baš stremeli za tem, da bi postali žrtve svojega »pehanja« za svobodo. Očitno je, da se ono, kar se danes prišteva k pisateljski eliti, zadržuje do potrebe hrvatskega ljudstva približno tako, kakor so se zadrževali proti hrvatskemu ljudstvu 1848 hrvatski plemiči braneč pred hrvaščino latinski književni jezik. A oni, ki misli pri svojem književnem delu na najširše ljudske plasti, te krize niti zdaleka ne občuti.

Dr. Anton Radić razlikuje konvencionalni književni jezik in narodnostni književni jezik. Naglašuje, da je najbolje, če se opusti težnja za nekakšnim petrificiranim in uniformiranim književnim jezikom, po vzorcu klasičnih jezikov ali po vzorcu francoskega jezika, ki bi se potlej vsilil vsemu ljudstvu; kajti zaradi tega se ni treba bati nikakšne anarhije, niti konfuznosti in niti delitev v književnosti. »Drugo je torej hrvatski književni jezik in kaj drugega srbski književni jezik: hrvatski književni jezik je eden izmed najstarejših jezikov kulturnih evropskih narodov, dočim je srbski eden izmed najmlajših. Načelo dialektike književnega jezika je to, da je književni jezik vsaj za eno ljudsko stoletje stalen; kajti zgodovina književnih jezikov uči, da se je iskala za književni jezik najprej enotnost v izgovarjavi, s tem v zvezi pa tudi enotnost v pravopisu.

Za pojmovnim kazalom sledijo v knjigi osebno kazalo, vsebina posameznih knjig v delih dr. Antona Radića in bibliografski podatki o postanku člankov.

Tako bo zadnja knjiga, ki je v bistvu le pojmovno kazalo, povedala bralcu na kratko vse, kar je dr. Anton Radić mislil o kateri koli stvari. Kot taka bo knjiga pravi almanah misli hrvatskega kmetkega gibanja; saj je dr. Anton Radić pisal skoraj o vsem, kar se je tikalo najširših plasti hrvatskega ljudstva.

Slovenci nimamo tako jasno zgrajene kmetijske ideologije, največ zato, ker smo se preveč ali pa sploh nič naslanjali na ideologije zapada in severa, in ker ni naša pretekla in polpretekla inteligenca nikoli našla pravega stika z ljudstvom. Zato bo to pojmovno kazalo in ostalih XVIII. knjig dr. Antona Radića potrebno tudi slehernemu slovenskemu ideologu, ki bo hotel delati med najširšimi plastmi slovenskega ljudstva. Posebno bodo te knjige dragocen material za mlado slovensko generacijo, ki je začela najširše delo med ljudstvom in ki ji beseda ljudstvo ni več samo fraza.

Knjiga se prodaja v ljudski izdaji po 20 din, vseh 19 knjig pa stane 600 din; ljudska izdaja pa stane 200 din. Naročajo se pri Seljački slogi, Zagreb, Maruličev trg 12 a.

Sport

Železničar bo tekmoval za tretje mesto

ATLETSKI DVOBOJ ZA TRETJE MESTO V ATLETIKI BO 6. SEPTEMBRA S HAJDUKOM V SPITU

2. julija so bila po vsej državi predtekmovalja za naslov državnega prvaka v atletiki za l. 1939. Slovenski klubi so presenetili z doseženim rezultatom, saj so pustili za seboj precej jako renomiranih klubov. Se ne nedavno je JAS po pregledu in korekturi rezultatov objavil službeni izid predtekmovalj:

1. Concordia 20.033, 2. Primorje 18.664, 3. Hajduk 18.346, 4. Železničar 17.658, 5. Ilirija (Lj) 17.525, 6. Rapid 16.412, 7. HASK 15.827, 8. Maraton (Z) 14.992, 9. Jugoslavija (B) 14.977, 10. Celje 14.412, 11. Split 12.188, 12. ZASK (Zagreb) 8.198, 13. SSU (Sombor) 6.013, 14. JSK Krupa (Split) 5.760 točk.

Domače nogometno prvenstvo

V nedeljo se bo nadaljevalo v mariborskem okrožju prvorazredno in juniorsko prvenstvo. Na sporedu so sledeče tekme: v Mariboru Maribor—Gradjanski ter Maribor—Železničar (jun.) kot predtekma, v Cakovcu ČSK—Rapid, v Murski Soboti Mura—Železničar.

V celjski skupini bodo igrali Hrastnik proti Celju ter Atletik proti Amaterju.

PUNČEC ODBIJA PROFESIONALIZEM

Po vesteh „Daily Newsa“ je dobil Punčec po svoji zmagi nad Bromvichem jako

Šah

Mednarodni turnir v Bournemouthu

Turnir je tik pred zaključkom. Dr. Euwe vodi pred Flohrom z naskokom pol točke; tak bo verjetno tudi končni izid, če se v zadnjem kolu ne primeri kaj posebnega. V zadnjem kolu igra dr. Euwe z Landauom, Flohr pa s Königom. Dr. Euwe ima nekoliko težji posel in lahko se mu primeri to, kar se je zgodilo na letošnjem turnirju o Božiču v Hastingsu, ko je izgubil vprav proti Landau, nakar je Madžar Szabo zasedel prvo mesto. — V 10. kolu sta dr. Euwe in Flohr v damskem gambitu kmalu zaključila miroljubni „velemojstrski“ remis. König je z nepravilno otvoritvijo kmalu nadigral Miesesa ter v 25. potezi dobil z lepim na-

padom. Klein je s Philidorjevo obrambo potisnil Aitkena v nevzdržen položaj; v 39. potezi je Aitken partijo predal. Thomas je porazil v damskem gambitu Kittoja, Conde pa Abrahamsa. Landau pa je v velemojstrskem stilu porazil Wallisa, vendar pa mu tudi ta zmaga ni popravila slabega starta. Landau je precej zaostal ter se bo jedva uvrstil med nagrajence.

Stanje po 10. kolu: dr. Euwe 8 in pol, Flohr 8, Klein 7 in pol, König 6 itd.

Zaključeno je bilo damsko prvenstvo, ki ga je osvojila komaj 13 letna gdc. Saunders. Nova angleška prvakinja je prvi čudežni šahovski otrok. Igra prav dober šah ter obvlada precej tudi teorijo.

Zagrebski finale za naslov mojstra

Finale je tako rekoč že odločen še pred koncem. Gligorić je z zmago nad prof. Gabrovškom utrdil svoj položaj na tabeli. Ob izredni okolnosti ga lahko še dohitijo Rajković, kar pa je malo verjetno. V zadnjem kolu, ki se igra danes, nastopi Gligorić proti Subariću, za končno zmago in naslov mojstra mu v vsakem slučaju zadošča samo remis, česar se Gligorić menda zaveda. V 6. kolu je bil Gabrovškov poraz prava senzacija. Kot črni je Gligorić proti Gabrovšku brez pomisleka sprejel damin gambit ter z odlično igro zavrnil Gabrovškov napad na kraljevem krilu, s protinapadom in žrtvijo figure je nato največjega favorita turnirja v 28. potezi prisilil k predaji. Holandska obramba Subarić—Jerman je z dvostransko rohadom in dvojnim napadom končala v prilog Subarića. Rabar in Šiška sta igrala dokaj miren damski gambit, ki je v končnici prinesel remis. Težka je bila partija Šorli—Rajković, ko se je položaj menjaval na obe strani. Igra je bila prekinjena

v izglednejšem položaju za Šorlija.

Stanje po 6. kolu: Gligorić 5, Rajković 3 in pol (1), Subarić 3 in pol, Šorli 3 (1), Rabar 3, prof. Gabrovšek 2 in pol, Jerman 1 in pol in Šiška 1 točko.

154. Damin gambit

(6. kolo zagrebskega finala)

Beli: Gabrovšek Črni: Gligorić

1. d4, d5; 2. Sf3, Sf6; 3. e4, dxc4; 4. e3, e6; 5. Lxc4, e5; 6. 0—0, a6; 7. a4, b6; 8. De2, Lb7; 9. Tf1, Sbd7; 10. Se3, De7; 11. e4, exd4; 12. Sxd4, Lb4; 13. f3, 0—0; 14. Le3, Sde5; 15. La2, De7; 16. Df2, Tac8; 17. Sb3, Sfd7; 18. Dg3, Kh8; 19. Ld4, f6; 20. Se2, Sc4; 21. Dh3, Tf8; 22. Sf4, Sf8; 23. Sd3, e5; 24. Lf2, Se6; 25. g3, Sg5; 26. Dg2, f5!; 27. Sxb4, fxe4; 28. h4, Sxf3+ in beli preda.

H. de Vere-Stacpoole

USODNA LJUBEZEN MORNARJA ERICSSONA

ROMAN

1

PRVI DEL.

Jutro je vstajalo nad Japonskim morjem — žareče brezoblačno jutro, z dihom vročega, vlažnega vetra od vzhoda — vetra, napojenega z vsemi cvetnimi vonji pokrajine Hondo.

Zadnji sledovi zgodnje megle so izginili in z boka ladje je bila jasno vidna japonska obala — ravnina in tisoč majhnih holmov in za njimi pogorje Asama-Sama obrobjeno z zlatom in ognjem.

Na poveljniškem mostiču »Prezidenta Girlinga« je stal kapitan Benedikt Grondal s prvimi kabljskim inženirjem Palom Jakobom Briemom. Ne da bi spregledale besedo, sta zrla na obalo, na obdane gore, in lene, bele galebe, ki so se s hripavim vreščanjem potapljali v morje za ribami. Kričanje ptičev je bil edini glas v tem svetu iz morja in vzhajanja sonca.

»Prezident Girling« je pripadal francosko-danski telegrafski družbi. Posadka je bila vkrcala pred sedmimi meseci v Kopenhagnu, in odtlej je v izvrševanju svoje naloge — polaganju in popravljanju kablov na visokem morju — prevozila nad

deset tisoč morskih milj in prišla mimo najčudežnejših krajev.

Tovarne Francosko-danske telegrafske družbe v Kopenhagnu so izdelovale kable za visoko morje, neprodušne dežne plašče itd., skoro vse, kar se sploh da izdelati iz kavčuka. S francoskim denarijem in pomorski izkušnjami Dancev so si pridobile pomembno mesto v industriji visokomorskih kablov, pri čemer pa seveda niso smele upati, da si bodo priborile prvenstvo nad Angleži v tem tako nezaslišano težkem in zamotanem poslu.

»Prezident Girling« je v portugalskem Timorju zakrpal raztrgan kable; potem je odplul v Tonking, da bi tam položil za francosko vlado kratek rečni kable, in medtem ko je še ležal tam, je bil poklican na Japonsko, da bi izboljšal kable med polotokom Noto in nekim otokom, ki je služil japonski mornarici za oporišče.

Ta kable pa je »Prezident Girling« pred sedmimi leti sam položil, in ko je bil kable položen, so napravili hidrografi tistega parnika pomorsko karto, na katero so začrtali lego kabla. Če bi se po kakem naključju pretrgal, so elektrotehniki lahko na suhem, ugotovili poškodovano me-

sto. Ko je torej prišel telegram v Tonking, ni bilo treba Amundsenu, hidrografi »Prezidenta Girlinga«, storiti drugega kakor pogledati na morsko karto, kjer je takoj ugotovil, na kateri točki morja bo treba kable dvigniti in popraviti.

Zdaj so se bližali temu mestu in pluli počevno proti obali.

Medtem ko sta kapitan Grondal in prvi kabljski inženir neprestano motrila bližajočo se obalo, sta videla Johannsena, vodjo kabljskega moštva, korakati čez krov; prihajal je od zajtrka in si z rokavom brisal usta.

Bil je mož orjaške postave, meter pet in devetdeset visok, s posivelimi, kodravimi lasmi, ki so veli v vetru, ko je stal pri ograji, gledal na kopnino in se potem obrnil, da bi pregledal stroje, boje in druge priprave.

Bili so samo še tri milje od brega. — Morje je bilo gladko kakor olje, toda dolgi, rahli valovčki so se dvigali in razprševali v bele pene na čerih daljine obale. Briem je gledal skozi daljnogled in ga dal nato spet kapitanu. Odkril je bil kabljsko koč, kjer se je, nekako dve milji proč, končevala peščena obala.

Potem se je spustil po stopnicah na krov in od tod na kabljski krov. To je bil prostor, velik in zračen ko kaka plesna dvorana, z velikimi, široko odprtimi okni, ki je skozi nje vel veter, vendar ne da bi mogel pregnati vonj po kitu, vrveh in

kablji. Kabljski delavci, dvanajst jih je bilo, so se vneto ukvarjali s tem, da so pregledovali sto in sto neznatnosti, ki pa so vse važne in nerazdružno povezane z uspehom tega težkega in najpogumnejšega poklica na svetu.

Ti delavci niso imeli z ostalo posadko prav nič skupnega — celo spali so v ločenih prostorih. Bili so sami Danci ter Islandci, vsi izkušeni čolnarji, večina izmed njih so bili ribiči.

Za vodjo Johannsenom je bil najvišji med njimi Islandec Erik Ericsson, meter pet in osemdeset visok, lep, plavalas mož, čigar oko je imelo ostrino kragulja, kadar je zrlo čez širjave morja, ki pa je gledalo sinje in človeško, kadar je počivalo na kaki ženski. Za Ericssonom je prišel Magnus, srednje velik, Leman, z izrazom fanatika na licu in, kakor večina Islandcev, predan politiki in pesništvu. On in Ericsson sta bila nerazdružna prijatelja; čudna dvojica: pogosta sta se prepirala, vendar pa sta bila drug drugemu nepogrešljiva. Usoda je tu, kakor tako pogosto, združila dve povsem nasprotni naravi. Celu v junih grehili sta bila različna: Ericssonova največja slabost so bila dekleta, Magnusova pa alkohol.

Komaj je prišel Briem na svoji inspekcijijski poti mimo njih, je zazvenel iz strojne oddelka šibek zvok telegrafskega zvonca. Stroji so pojenjali in se končno ustavili. (Se bo nadaljevalo.)

Zanimivosti

Ljubezenski roman bivše albanske kraljice

Madžarska aristokratinja Sunyjeva je napisala zanimiv roman o življenju bivše albanske kraljice Geraldine. Knjiga, pisana v angleškem jeziku, bo izšla v založbi neke londonske knjigarne. Madžarski listi so polni izjav pisateljice Sunyjeve, ki se je vrnila iz Londona v Budimpešto. Bila je tajnica kraljice Geraldine v Tirani. Organizirala je kraljevi dvor, ki je dotlej reprezentiral le neporočence. Novinarjem je gospa izjavila, da bo knjiga vsebovala silno zanimive dogodke iz življenja albanske kraljice, ki niso bili še nikjer objavljeni.

V posebnem poglavju je popisala pisateljica, kako se je Geraldina kakor vsako drugo meščansko dekle prizadevala, da bi z zaslužkom povečala svoje skromno imetje. Kot dekle, ki je znalo mnogo jezikov, je dobila nameščenje v mestni muzejski knjižnici. Od tu je prišla v oddelk katalogov, od tod tudi trditve v svetovnih listih, da je Geraldina prodajala karte za muzej. Tu dobi vsak tujec lahko poleg kataloga za ogled tudi razglednice ponatisov pomembnejših slik.

O tem, kako sta se kralj Zogu in Geraldina spoznala, so se širile najrazličnejše vesti. Resnica je medtem ta le: Seštre kralja Zoga so se spoznale z Geraldino na

večerji na nekem poslaništvu. Tu je lepo dekle s svojo skromnostjo napravilo na kraljevske sestre zelo dober vtis. Dale so se skupaj fotografirati in to sliko so sestre pokazale bratu, albanskemu kralju. V tem času je bil pri albanskem kralju že umrl general Zichy in Zogu se je najprej informiral pri njem o Geraldini Apponyjevici. Poslanik Koci, zaupen prijatelj kralja, mu je svetoval, naj se oženi z madžarsko grofico. Zogu je pristal in Koci je odpotoval v Budimpešto ter pozval Geraldino v kraljevem imenu naj pride na Silvestrovo v Albanijo.

Geraldina se je znašla zelo neodločna pred nenadnim dogodkom. Vendar jo je zanimalo, da bi postala albanska kraljica in pristala je, da bo novo leto učakala v Tirani. V spremstvu poslanika Kocija in grofice Rilling je odpotovala v Albanijo. Po tem, ko so pričakovali novo leto, je kralj priredil čajanko, nato je šel z Geraldino v salon, kjer sta se dolgo časa začela.

Kasneje sem od Geraldine zvedela, pripoveduje pisateljica, da sta se kralj in grofica v salonu zaljubila. Geraldina trdi, da se je tako rekoč zaljubila v kralja na prvi pogled. Pripovedoval je o svojem težkem življenju, o bojih, ki jih je moral

voditi s svojo osamljenostjo. Geraldina je občutila, da ga bo vzljubila, da bo lahko mnogo storila za Albanijo in pristala je na zakon.

Poslanik Koci, ki je bil posrednik pri moštvi, je bil kasneje obsojen na smrt. Koci je bil najboljši kraljev prijatelj, nekak Razputin na albanskem dvoru. Imel je neko sugestivno moč na kralja. Bil je edini človek, ki je zahajal na dvor brez prijave in sedel s kraljem za mizo brez poziva. Bil je na dvoru kakor doma.

Zanimivo je, kako je ta Koci, ki je odklanjal vsakršno odlikovanje in denarne nagrade, postal zarotnik proti kralju. Sama kraljica je prosila Zoguja, naj nudi Kociju priliko 48 ur, da lahko pred smrtno kaznijo pobegne v tujino. In Koci je res pobegnil...

Geraldina je bila na dvoru priljubljena. Bila je zelo varčna in zanimivo je bilo opazovati, kako se je kralj čutil štednji svoje žene in kako se je pretvarjal, da bi ji čimbolj izkazal svojo ljubezen.

NEOBICAJEN ROJSTNI DAN

V Trentonu v državni kaznilnici v New Jerseyu je slavil kaznjenec Archibald Herron svoj 80. rojstni dan. Dobil je boljšo hrano in nekaj cigar. Porotno sodišče ga je 8. septembra 1908. obsodilo v smrt na električnem stolu, ker je ubil svojega župnika, ki ga je ozmerjal zaradi pijanstva. Sodba je bila odložena na 30. marec 1909. Tega dne so obsodbo spet preložili, ker je zdravnik sklenil preiskati kaznjence, če je sploh pri zdravi pameti. Dva dni potem je umrl sodnik, in jetnik je bil kal na sodbo in obnovo procesa. Po zakonu v tej državi sme novi sodnik obnoviti proces le, če ga je prejšnji o deliktu poučil in predal nalog. Stari Herron bo tako najbrže umrl v ječi, ker ga ne morejo ne pomilostiti ne soditi. Pač žalostna justica....

n. Na številke je udarjen Pero Hasić iz Tuzle, ki je bil pred kratkim obsojen zaradi uboja nekega kočijaža; kajti Pero Hasić si zapomni na pamet vsako številko, ki jo kje vidi, pa naj bo to številka njegove rojstne hiše ali avtomobila, ki je zdrvel mimo njega. Ker so zdravniki objavili, da je Pero slaboumen, so ga izpustili iz zaporov.

MIŠNICA V POSTELJI

V dobrih starih časih, v 18. stoletju so nosile ženske čudovite frizure. Dame in gospodje so mazali lase s pomadami, jih pudrali in krasili z najrazličnejšimi kodrčki. Ker so za ureditev takšne frizure potrebovali izredno mnogo časa, je naravno vsak pazil, da bi mu ostala čimdalje neskušana.

V nekem londonskem listu je bilo tedaj čitati naslednjo vest: »Ker so se mnoge dame pritožile, da so v zadnjem času našle ponoči v svojih lasuljah miške, razpisuje Udruženje lepih frizur nagrado za tistega moškega, ki bo iznašel najboljšo mišolovko za uporabo v postelji.« ...

Nagrado je dobil neki Martige, ki je iz-

umil srebrno mišnico, ki so jo ženske lahko polagale pod odejo... Stale so 3 gvineje.

— Oče, zakaj je nesreča, če se kdo poroči v petek?
— Vraga, čemu bi naj bil vprav petek izjema...

— Prijatelj, svetuj mi, v katero kopališče naj pošljem svojo ženo.
— Pošlji jo v Slano banjo. Moja žena je šla lani tja sama in po treh mesecih sva že bila ločena.

Pisatelj knjigarnarju: — Čul sem, da se je tudi vaša najmlajša hčer poročila. Zdaj ste oddali vse.

Knjigarnar: — Da, vsa naklada je pošla.

Papirni kartel povišuje cene

Zakon o kartelih predvideva, da se mora vsaka sprememba cen predložiti ministrstvu v roku dveh dni, sicer, da nimajo pravne veljavnosti. Papirni kartel je že pred 16. junijem t. l. povišal cene vsem vrstam papirja, kljub temu, da ministrstvo še do danes teh cen ni potrdilo.

Papirni kartel pod znano firmo »Centropapir« torej že dva meseca brez zakonite podlage vzdržuje pretirano visoke cene in diktira vsem veletrgovcem papirja, tiskarskim podjetjem in posredno tudi konzumentu najvišje cene papirja kar jih Evropa sploh pozna. Vsak odpor s strani kupcev je brezuspešen, ker »Centropapir« kratkoma odkloni dobavo papirja in si torej hočeš-nočeš primorano plačati nezakonito povišano ceno ali pa zapreti obrat, ker drugega vira za dobavo papirja ni. Čas bi bil, da se oblast zgane in naredi temu samolastnemu početju, te vse-mogočne gospode, enkrat za vselej konec.

V Trgovskem listu navaja »Centropapir« v članku pod naslovom »Novi cenik papirja« razne podatke, da bi s tem upravičil pred javnostjo svoje početje. Vsi podatki so prirojeni tako, da izgleda kakor da so bile papirne tovarne ogrožene v svoji eksistenci vsled nemške konkurence po priključitvi Češke k Nemčiji. V resnici pa je stvar popolnoma drugačna, ker je papirni kartel že pred priključitvijo Avstrije k Nemčiji vodil razgovore z avstrijskimi in češkimi papirnimi koncerni za povišanje cen. Zanimivo je to, da je »Centropapir« povišal cene tudi onim papirjem in kartonu, ki se v naši državi sploh niso izdelovali in se tudi sedaj ne izdelujejo ter se torej ni bilo bati nikake tuje konkurence.

Naša papirna industrija je tako visoko zaščitena z uvozno carino, da bi v slučaju, da se zadovoljuje z zakonsko dovoljenim meščanskim dobičkom, lahko preprečila vsak uvoz papirja iz tujine, ker

znaša ta carinska zaščita v posameznih slučajih celo 100% na cene tujine. V tem primeru bi naše delavstvo v papirnicah delalo lahko v polnem obsegu, ker bi naročila ostala doma in ne bi država morala letno plačevati za nepotrebno uvožen papir težke desetmilijonske zneske. Poleg tega bi vsa grafična in papirna industrija vsled zmerne cene papirja znatno poživela in veliko število sedaj brezposelnega grafičnega, kartonažnega in knjigoveškega delavstva bi zopet prišlo do kruha.

Če primerjamo cene iz leta 1936. pred ustanovitvijo papirnega kartela vidimo, da so bile iste najmanj za 15—20% nižje, kot jih člankar navaja za leto 1937. in torej tudi za približno toliko nižje kot so današnje protizakonito zvišane cene, čeprav je danes cena celuloze skoraj ista kot je bila leta 1936 in tudi plače delavstva in ostala režija ni bistveno spremenjena.

»Centropapir« terorizira tudi vse veletrgovce v državi in jim predpisuje detaljne cene, po katerih morajo prodajati papir. Vsak prestopke od strani trgovca ima za posledico težke represalije, kakor n. pr. ustavitve dobavljanja papirja itd. Odkar je sklenjena pogodba z nemškimi tovarnami, imajo tudi grosisti Nemčije strog nalog prodajati papir po predpisanih cenah, ki so prilagode ne popolnoma našim sedanjim cenam ne glede na to, koliko papir v resnici stane.

Ako pregledamo bilance naših papirnih tovarn iz prejšnjih let, vidimo, da niso delale papirja izpod lastnih proizvodnih stroškov, temveč nasprotno, imele so prav lepe dobičke. Razlika je le v tem, da se dela dames v nekaterih papirnicah mnogo manj kot prej, dobiček je pa še znatno večji, medtem ko delavstvo živi v revščini. Čas je res, da oblast posveti tej zadevi več pozornosti in napravi končno red.

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za vsak oglas je din 8.—. Družbe, preklic. donosovanja in zensitovanski oglasi din 1.— po besedi. Najboljše oglasne cene se določijo po dogovoru. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni dan za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu. Oziroma se vsloži v bismo skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.400. Za vsak bismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

Razno

Prima
ESTRAGON-KIS
za vlaganje kumarc kakor najboljšo olivno in bučno olje
Specialno olje za želečeno
bolne. »Kavalir«. Gosposka 28
8154—1

Kava
»KAVALIR«
se odlikuje po okusu in aromi. »Kavalir«. Gosposka 28.
8152—1

LEPA OREHOVA JEDERCA
IN MED
dobavi najceneje Medarna
Ljubljana. Židovska ul. 6.
7710—1

NOGAVICE — PLETENINE
volno za strojna in ročna dela.
konjske kočice, postelne
odeje, platno - perilo, blago
za ženske obleke itd. dobite
ugodno v novi trgovini in ple
tilnici »MARA«. Koroška ce
sta 26. 7888—1

ŠOLSKÉ
torbice in nahrbtnike v veliki
izbiri priporoča Kravos. Alek
sandrova 13. 7933—1

LEPE BRESKVE
od din 3.— dalje. Krčevina.
Ribniško selo št. 14. 8149—1
Kupim

Kupim dobro ohraneno, moderno
KUHNJSKO KREDCO
Naslov v upravi. 8135—3

KNJIGE
(tudi rabljene) in šolske potre
bščine, aktovke in nahrbt
nike kupite ugodno v trgovini
A. Franko, galanterija, plete
nine, potrebščine za krojače
in ročno delo. Valvazorjeva
ul. 36. vogal Frankopanova.
8145—3

Prodaj

POCENI PRODAJ
knjige za Legatov trgovski
tečaj. Sagaj Stanko. Ključa
rovci, pošta Križevci. Ljutomer.
8144—4

Stanovanje

Lepo majhno
STANOVANJE
oddam. Studenci. Ciril-Meto
dova 17. 8146—5

SOBA IN KUHINJA
se odda stranki brez otrok.
Einspielerjeva 26. 8141—5

STANOVANJE
soba in kuhinja, in še ena
prazna soba se takoj odda na
Mejski cesti 65. 8155—5

Soba odda

SEPARIRANA SOBA
blizu kolodvora se odda.
Zrinjskega trg 6-II. vrata 9.
8139—7

Lepe udobna
SOBA
s hrano za dijaka ali dijakinjo.
Naslov v upravi. 8142—7

Oddam boljši gospodinjci
OPREMLJENO SOB.)
s celotno oskrbo. Gregorčičeva
ul. 8-II. levo. 8148—7

SOBA
opremljena, z dvema ali eno
posteljo z uporabo kopalnice
se odda s 1. septembrom. —
Ogleda se od 12. do 14. ure.
Ob železnici 8. vrata 5. 8150—7

Soba išče

STANOVANJE
za dijakinjo trgovske šole z
uporabo glasovirja in nemško
konverzациjo iščem Ponudbe
pod »Ugodno« na upravo. 8143—8

Službo dobi

KROJAŠKEGA VAJENCA
sprejemem takoj. Vide. Nova
vas. 8137—9

SLUŽKINJA
se sprejme takoj. Dr. Verstov
škova 14. Pobrežje. 8147—9
Službo išče

Iščem službo kot
NATAKARICA. Ponudbo
v okolici Maribora. Ponudbo
na upravo pod »Natakara«
8141—10

Dopisi

MLADA PRILJUBLJENA
ŽENA
želi intimnega znanja z bolj
šim gospodom radi razvedri
la. Dopise na upravo pod
»Premožen«. 8112—12

VDOVA
stara 53 let, s pokojnikom in
v gotovini 40.000 din. želi zna
v gotovini uradnikom.
50. do 60 let, biti mora deden
zunanosti, dober in trezen.
Prednost imajo, kateri mogo
če imajo svojo hišo. Ponudbe
pod »Maribor« na upravo 11-
8140—12

Suh ladijski pod

in slavonski hrastovi in parjeni bukovi parketi stalno na zalogi
TOVARNA PARKETOV
Jasip Rendeli, Macibac, Koroška c. 10
(dvorščak)

Polaganje vršimo pod strokovnim nadzorstvom.

Najboljše
kosovno
apno

Apnenice Ant. Birolla, Kresnice
pisarna: Ant. Birolla, Ljubljana.
Dalmatinova ulica 10

Širite »Večernik«